

314

CAISSANIEUWS

Francesca Isa

SEPTEMBER – OKTOBER 1989

INHOUDSOPGAVE

Redactioneel	- 3	Jeroen Hoogenboom
Bestuursmededelingen/agenda	- 4	Jeroen Hoogenboom
Notulen jaarvergadering 1989	- 5	Jeroen Hoogenboom
HET EERSTE, De eerste klap	- 9	Daan Smit
HET EERSTE, Caissa 1 start goed	- 10	Robbert van het Kaar
HET TWEEDE	- 12	Bert Wijchgel
HET DERDE	- 13	Jeroen Hoogenboom
HET VIERDE	- 14	Piet van Ammers
HET VIJFDE	- 15	Harrie Cornelissen
HET ZESDE	- 15	Geert Dekker
HET ZEVENDE	- 16	redactie
HET ACHTSTE	- 17	Frans Oranje
Het Eijgenbroodtoernooi 1989	- 18	Errit Petersma
Het Eijgenbroodtoernooi, <u>partij</u>	- 27	Robbert van het Kaar
Het eijgenbroodtoernooi, <u>partij</u>	- 29	Daan Smit
Het Eijgenbroodtoernooi, <u>partij</u>	- 30	Elwin Osterwald
Daan Smit, winnaar Eijgenbroodtoernooi	- 31	Jeroen Hoogenboom
Toernooioverzicht	- 32	Wil Haggenburg
Zo schaakt de Jjeugd	- 34	Frans Oranje
Het Elosysteem	- 34	Felix Eijgenraam
Gary Kasparov-Bobby Fischer	- 35	Felix Eijgenraam
De retrogade	- 38	redactie
Judit-jes 9	- 38	Judit Starreveld
Oude en nieuwe tempo	- 38	Sjoerd de Vos
Nog vijf jaar	- 39	Sjoerd de Vos
Professor Van Hulst doceert	- 40	J. van Hulst
De 2de Klasse Landelijk in het verschiët	- 41	p. deken
Rondeverslagen	- 42	Frans Oranje
De stand na de achtste ronde	- 43	Frans Oranje
André Bachs commentaar op de stand, of:	- 45	André Bach
Het stenen schaakspel	- 48	VV-groep
VV-groep		

REDACTIONEEL

5 november 1989,

Hoewel we al een week in de maand november zitten, heb ik dit nummer het september/oktober nummer genoemd!

Dat is niet slechts een kwestie van durf.

Tijdens een nachtelijke wandeling hebben Micha Leuw en Joost van Steenis mij ervan weten te overtuigen dat er op de hele wereld niets zo relatief is als juist de tijd.

Voor hetzelfde geld is alles vroeger of later. En vandaag of morgen. Nu of nooit. Je kunt er, zeg maar, gewoon geen peil op trekken. En als dat dan zo is, wat betekent dan feitelijk mijn weggemoffelde week?

Helemaal niets.

Bovendien berust de vervaardiging van Caissanieuws op een keten van werkzaamheden en er heeft slechts één schakel, tijdelijk, te ontbreken om de datum van verschijnen te verlaten.

Dus waar zal ik mij eigenlijk druk over maken?

Waar draait het allemaal om in dit nummer. Zeg maar gerust: de Elo-rating! Het begrip rating wordt in nummer maar liefst driemaal besproken, de eerste keer bij de bestuursmededelingen, de tweede bij Paul Deken, en de laatste maal bij een ongelooflijk uitgebreid artikel van Felix Eijgenraam. Hij toont aan dat Kasparovs rating in werkelijkheid helemaal niet hoger is dan die van Fischer.

Ik heb lang gearzeld dit artikel aan u voor te schotelen, het zijn maar liefst vier pagina's en het betekent voor mij een enorme hoop werk omdat het NRC-Handelsblad al jaren totaal geen rekening houdt met de bladspiegel van Caissanieuws.

Totdat ik twee weken geleden bij de clubavond ontdekte dat er een flink aantal mensen is, aan wie hun rating bijzonder veel gelegen schijnt te zijn.

Stel je voor dat die zomaar zou zakken!

Maar wat is eigenlijk een rating en hoe wordt hij samengesteld? Wat is er aan de hand met Kasparov? Ik besloot dat het interessant genoeg is om er arbeid en vier pagina's aan op te offeren. Het artikel is helder geschreven en wie er niet zomaar een beetje doorheen jast, kan het van A tot Z begrijpen.

De rating van Caissaleden wordt samengesteld uit toernooien (OHRA, SGA-kampioenschap en ook, bijvoorbeeld, het Eijgenbroodtoernooi) en uit de externe competitie tot de 2e klasse.

Jeroen Hoogenboom

Colofon

Caissanieuws is het clubblad van de schaakvereniging CAISSA, anno 1 mei 1989

Caissanieuws verschijnt zesmaal per jaar.

clublokaal

Oranje huis
Van Ostadestraat 153
Amsterdam, oud-zuid
tel.: 020 - 662 3917

clubavond: dinsdags

voorzitter

Robbert van het Kaar
Van Beuningestraat 95-D
1051 XK Amsterdam
tel.: 020 - 822586

wedstrijdleader interne

Frans Oranje
Oudezijds Voorburgwal 109-C
1012 EM Amsterdam
tel.: 020 - 277017

wedstrijdleader externe

Jeroen Hoogenboom
Rustenburgerstraat 153-2
1073 EX Amsterdam
020 - 664 1357

secretaris/penningmeester

Piet Jonkman
Rozengracht 168-A
1016 NK Amsterdam
tel.: 278743

postgiro: nr. 460 28 82

t.n.v. S.V. Caissa
te Amsterdam

redactie

Jeroen Hoogenboom
Rustenburgerstraat 153-2
1073 EX Amsterdam
tel.: 020 - 664 1357

vaste medewerkers

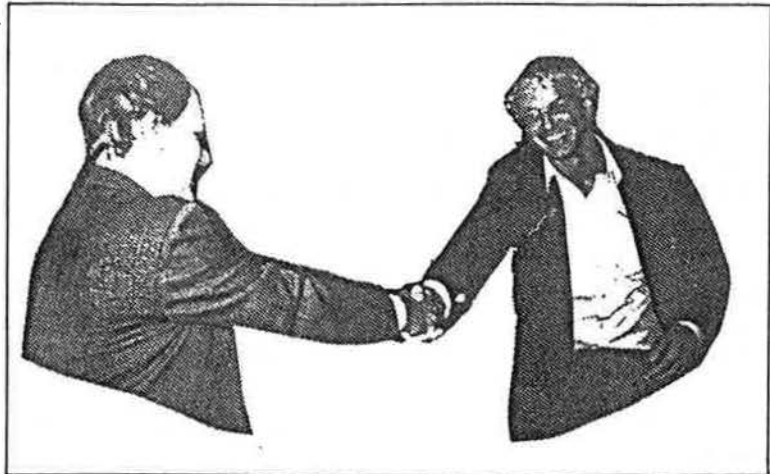
André Bach
J. van Hulst
Robbert van het Kaar
Frans Oranje
Errit Petersma
Guido Royakkers
Daan Smit
Pim Zonjee

De ledenvergadering, het Eijgenbroodtoernooi en de start van de interne en externe competitie; het is allemaal weer gebeurd. De diverse verslagen daarover vindt u in dit nummer.

De wisseling van de w(m)acht heeft plaatsgevonden: onze nieuwe voorzitter is Robbert van het Kaar.

Twee dingen: het is mogelijk de resultaten van onze interne competitie door te sturen naar de ratingcommissaris, u hebt het wellicht op het prikbord al gelezen.

We zijn benieuwd wat u daarvan vindt, enkele Caissaleiden hebben zich tegenstander verklaard, een meerderheid lijkt er voor te zijn, of kan het niet schelen.

(Twee ex-voorzitters drukken elkaar de hand)

Mocht u het met dit idee

inderdaad niet eens zijn, dan kunt u dat kenbaar maken door uw naam bij te schrijven op het papier op het prikbord.

En dan: de Nederlandse regering is niet de enige die nadenkt over het probleem dat rokers voor niet-rokers veroorzaken, wij doen dat ook. Omdat het ons (nog) aan een goed ventilatiesysteem ontbreekt, is het in het Oranjehuis tegen 21.00 uur eigenlijk al niet gezond meer en dat blijft zo de hele avond. De ruimte in het bijzaaltje is beperkt en bovendien hebben de meesten een voorkeur om in de grote zaal te spelen.

Met andere woorden: het is ons ernst wanneer wij u vragen het roken tot een uur of tien zoveel mogelijk te beperken. Als wij in de Wethouder Verheijhal zouden spelen, dan zou het hele probleem niet bestaan, in het Oranjehuis, echter, bestaat het wel.

Wij gaan er voorlopig van uit dat deze oproep enig effect zal hebben.

Tenslotte wensen wij iedereen succes toe bij de interne competitie, onszelf ook, niemand uitgezonderd dus eigenlijk. Let u op de onderstaande agenda; er vallen in december een aantal dinsdagen uit en de eerste dinsdag in januari spelen we onze massakamp tegen Memo.

AGENDA

14 november	dinsdag	10e ronde intern/C (jeugd)
15 november	donderdag	Oosten Toren - C3
21 november	dinsdag	11e ronde interne
23 november	donderdag	Isolani 2 - C4 (uit)
28 november	dinsdag	12e ronde intern/ C2 - Memo 3, C7 - Oosten Toren 3.
5 december	dinsdag	GEEN CLUBAVOND
7 december	donderdag	Grasmat 2 - C5 / Probleem 4 -C1 (jeugd)
9 december	zaterdag	Caissa 1 - Zwarte Pion (KNSB)
12 december	dinsdag	13e ronde
		C6 - Raadsheer 6/C3 - Amstel 2
19 december	dinsdag	14e ronde
		C4 - Amstelveen 5
26 december	dinsdag	GEEN CLUBAVOND
2 januari	dinsdag	Massakamp tegen Memo/afgebr. part.
9 januari	dinsdag	15e ronde intern

(notulist: Jeroen Hoogenboom)

1. opening.

De voorzitter opent de vergadering en heet allen hartelijk welkom.

2. notulen jaarvergadering 1988.

De notulen worden zonder commentaar goedgekeurd.

3. verslag wedstrijdleider interne.

Het verslag van Frans Oranje in Caissanieuws 313 wordt zonder verder commentaar voor kennisgeving aangenomen. De voorzitter bedankt Oranje voor de moeite.

Het bestuur komt aangaande de interne competitie met het volgende voorstel.

voorstel regeling afgebroken partijen:

Indien een partij wordt afgebroken, maken de spelers een afspraak over datum en tijdstip van voortzetting. De partij dient binnen drie maanden, maar uiterlijk op de laatste avond voor afgebroken partijen te worden beëindigd. Niet op tijd beëindigde partijen worden gearbitreerd door een team van tenminste drie spelers uit Caissa 1, op voorwaarde dat deze spelers geen direct belang hebben bij de uitslag. Het bestuur beslist over de samenstelling van het arbitrageteam.

Toelichting: ondanks de mogelijkheid om op speciaal daarvoor gereserveerde avonden afgebroken partijen voort te zetten, blijven veel partijen lang liggen. Het bestuur kan zich niet aan de indruk onttrekken dat verliesgevaar hierbij een rol speelt. Een en ander leidt ook tot vertekening van de ranglijst. Voorgesteld wordt om deze regel voor één seizoen bij wijze van proef in te voeren. Op de volgende jaarvergadering wordt dan naar aanleiding van de opgedane ervaring beslist over een definitieve regeling.

Jaap van Oosten informeert of het aantal afgebroken partijen toeneemt.

Robbert van het Kaar antwoordt dat dit niet het geval is; de meeste partijen worden uitgespeeld tussen 19.00 en 20.00 uur.

Er volgt een discussie. Kan deze regeling aanleiding geven tot misbruik?

Harry Cornelissen meent dat dit uiteraard voor welke regeling dan ook geldt, en geen reden mag zijn het niet te proberen. Robbert legt uit dat juist daarom een proefperiode voorgesteld wordt.

Uiteindelijk gaat de vergadering akkoord met de bovenstaande regeling, voor de periode van één jaar.

4. verslag wedstrijdleider externe.

Zonder nadere toelichting wordt het verslag van Jeroen Hoogenboom, gedaan in Caissanieuws 313, voor kennisgeving aangenomen. De voorzitter bedankt Jeroen voor de moeite.

5. verslag secretaris.

Naar aanleiding van het verslag van Piet Jonkman (Caissanieuws 313), informeert Pim Zonjee naar de 5 leden waarvan niet bekend is hoe lang zij lid zijn. Piet legt uit dat deze 5 op geen enkele lijst voorkomen, maar zegt toe naar hen op zoek te gaan. Zonjee meent dat het om de heren Van Steden, Neidig, Van Hulst en Barendregt gaat.

6. verslag penningmeester

Naar aanleiding van het financiële overzicht van Caissa, in casu de balans, informeert Pim Zonjee waarom er bij de post materiaal geen post met afschrijvingen voorkomt. Op de balans van nu is niet te zien waarom het materiaal in waarde is gedaald. Penningmeester Piet Jonkman zegt toe deze post volgend jaar te zullen opnemen.

7. verslag kascontrolecommissie.

De heren Micha Leuw en Hans Dirks hebben de boeken van Caissa gecontroleerd en in orde bevonden.

8. Als gevolg van punt 7 wordt de penningmeester gedéchargeerd.

9. verslag jeugdcommissaris.

De jeugd is al enige tijd in handen van Frans Oranje en is toegenomen naar naar een aantal van 14. Inmiddels heeft Frans steun van Cees Sterrenburg en Piet Ruhe.

10. begroting 1989/1990.

De begroting die door Piet Jonkman is ingediend wordt unaniem aanvaard. De voorzitter bedankt Piet voor de moeite.

11. benoeming kascontrolecommissie.

Voor de komende twee jaar worden benoemd Mark Ligtenstein en, na een kleine aarzeling, Henk Hofman.

12. prijsuitreiking competitie 1988/1989.

Alvorens hiermede van start te gaan, spreekt de voorzitter een dankwoord uit tegenover Betty Bos, de beheerster van het Oranjehuis, en haar man Wim Bos. Hij zet zijn woorden kracht bij door ze vergezeld te doen gaan van een fles goede wijn en een bos bloemen.

Frans Oranje reikt de prijzen uit, maar niet eerder dan nadat hij de Caissaliden heeft geroemd om de stilte die tijdens de speelavond in het lokaal hangt, waarbij hij de leden ernstig verzoekt die stilte ook ná de partij zoveel mogelijk te handhaven zolang er door anderen nog geschaakt wordt.

De wintercompetitie 1988/1989:

de 3e prijs gaat naar Cees Sterrenburg:

hij ontvangt een boekenbon van f 25,-

de 2e prijs gaat naar Guido Royakkers:

hij ontvangt een boekenbon van f 50,-

de 1e prijs gaat naar Robbert van het Kaar:

hij ontvangt een boekenbon van f 75,-

De kampioen snelschaken was dit jaar Han de l'Ecluse:

hij ontvangt een beker.

Het bestuur heeft besloten om met ingang van dit jaar een bestuursbeker uit te loven aan een Caissalid dat zich het afgelopen seizoen op de een of andere wijze heeft onderscheiden. Dat kan elk jaar dus geheel verschillend zijn. Dit jaar gaat de beker naar Paul Deken. Hij is degene die dit seizoen het grootste aantal weerstandspunten heeft opgebouwd en bovendien de volle 30 ronden heeft meegespeeld.

Dan deelt de voorzitter mee dat Caissa vanaf dit moment een nieuwe trofee kent: de Errit Petersma-Wisseltrofee. Hij stelt deze ter beschikking aan het Caissalid dat in de externe competitie de hoogste score heeft gehaald, over tenminste 6 partijen.

Dat is dit jaar Michel Grimminck met 8 punten uit 8 partijen. Hij krijgt de wisselbeker en een boekenbon.

Omdat ook Henk Hofman een 100% score heeft gehaald, echter met 6 uit 6, kent het Caissa-bestuur ook hem een prijs toe.

Frans overhandigt Henk een beker, waarmee de prijsuitreiking voorbij is.

13. voorstel deelname KNSB/SGA competitie.

Caissa komt uit met één team in de 3e klasse KNSB, en met zeven teams in de SGA, (één team promotieklasse, één team 1e klasse, één team 2e klasse, één team 3e klasse, twee teams 4e klasse en één team 5e klasse).

14. bestuursverkiezing.

Aftredend was voorzitter Errit Petersma. Het bestuur stelt Robbert van het Kaar kandidaat. Tevens wordt de functie van vice-voorzitter in het leven geroepen, kandidaat: Cees Sterrenburg.

- voorzitter: Robbert van het Kaar	- unaniem gekozen
- vice-voorzitter: Cees Sterrenburg	- unaniem gekozen
- penningmeester: Piet Jonkman	- unaniem herkozen
- wedstrijdleader interne: Frans Oranje	- unaniem herkozen
- wedstrijdleader externe: Jeroen Hoogenboom	- unaniem herkozen
- materiaalcommissaris: Stefan Steemers	- unaniem herkozen
- secretaris: Piet Jonkman	- unaniem herkozen
- jeugdleider: Frans Oranje	- unaniem gekozen

De nieuwe voorzitter geeft het woord aan Frans Oranje.

Oranje constateert dat het vertrek van Petersma in een aanmerkelijk rustiger situatie plaatsvindt, dan hij bij zijn komst aantrof. Het was wennen aan de omgeving en het leiding geven aan een zeer stroef functionerend bestuur. Door actief op te treden heeft Petersma Caissa door de impasse die na het wegvallen van Eijgenbrood was ontstaan, heen weten te werken.

Er zijn ongetwijfeld brokken gemaakt,

men viel wel eens en stond weer op, het hoorde er allemaal bij.

Bestuursleden gaan & komen, dit vertrekkend bestuurslid laat een goed draaiende club achter en het wordt hem van harte gegund.

Oranje wenst Errit veel succes toe bij zijn voorzitterschap van de SGA.

Vervolgens geeft de voorzitter het woord aan Pim Zonjee.

Zonjee memoreert de uitvoerige briefwisseling die hij als redacteur van Caissanieuws met Errit had.

Deze had de gewoonte om zijn

gedachten over Caissa aan zijn medewerkers op papier mee te delen. Zonjee ontving in één jaar 5 brieven, allen zorgvuldig opgesteld. Ooit ontving Pim een brief met maar liefst 11 kritiekpunten op zijn toenmalig redacteurschap.

Ook Zonjee wijst op het buitengewone geluk dat een club ten deel valt wanneer er sprake is van een actieve voorzitter, niet alleen op de dinsdagavond, maar ook ver daarbuiten. Met Errit Petersma had Caissa een dergelijk bestuurslid.

Robbert van het Kaar roept Errit naar voren en overhandigt hem twee geschenken: een (nota bene) voetbalboek ('De historie van het Nederlandse voetbal') en een schaaktafel op schaal.

Dan neemt Paul Deken het woord. Hij verklaart een bewonderaar van Eijgenbrood te zijn, maar schrijft het succes van Errit toe aan juist het verbreken van de banden met het verleden. Zonder deze breuk was Caissa mislukt.

Hij wenst de afgetreden voorzitter alle succes bij de SGA.

Dan is het de beurt aan Errit zelf.

Hij beaamt dat de periode '84-'85 moeilijk was, niet in de laatste plaats wegens de barre, verre tochten naar Midwoud, waar het bestuur zich af en toe heen sleepte. Hij noemt Frans Oranje een trait-d'union tussen het Eijgenbrood- en

het post-Eijgenbroodsiaanse tijdperk. Er was sprake van een intensieve samenwerking tussen Oranje en hemzelf.

Het voorzitterschap moest als het ware worden uitgevonden. Zou de kracht van Eijgenbrood te groot zijn geweest? In ieder geval waren het spannende tijden. Plotseling voorzitter worden van een grote club, hoe pak je dat aan, hoe normaliseer je de situatie? Halverwege zijn 6 'dienstjaren' brak de zon door: hij hoefde steeds minder brieven te schrijven, de zaak begon vanzelf te lopen.

Errit meent aan velen dank verschuldigd te zijn; zoals daar is de zg. 'Pizza-maffia' bestaande uit verschillende Caissaleden, alle andere Caissaleden, het huidige bestuur van Caissa.
Allemaal hartelijk dank.

15. rondvraag.

Pim Zonjee mist in de nieuwe opzet van het huishoudelijk reglement zijn vorig jaar goedgekeurd amendement betreffende artikel 6.
Robbert zegt toe deze ommissie te zullen bekijken.

Paul Deken vindt het sneu dat de nieuwe voorzitter meteen een vice-voorzitter naast zich moet dulden. Robbert antwoordt dat hij zeer wel in staat is zijn relatie tot de vice-voorzitter zelf te beoordelen.

Dan merkt Paul Deken op dat naar zijn mening in de zomercompetitie de sterke spelers te veel in het voordeel zijn. Oranje antwoordt dat dit door de lage plaats die sterke spelers bij de omkering automatisch krijgen, wel meevalt. De kansen zijn gelijk.

Paul Deken informeert of er voor de lagere regionen geen ratingprijs ingesteld kan worden. Dit zou stimulerend werken. Bestuur antwoordt dat hier nader over gedacht zal worden.

Moeten we niet, zo meent Paul Deken vervolgens, een prijs uitloven voor de kleinste schaakvereniging in Amsterdam? Zonder enige twijfel, antwoordt het bestuur, maar dat laten we aan de SGA over.

Daan Smit vraagt zich af waarom Caissa werkt met een Keijzersysteem zonder herwaardering. Jaap van Oosten ziet in een systeem met herwaardering het voordeel nieuwkomers zonder verlies aan punten in te voeren.

Robbert wil in de rondvraag hier niet over discussiëren, maar zegt toe de zaak met het bestuur te zullen inventariseren.

Geen verdere vragen voor de rondvraag.

16. sluiting.

Voorzitter stelt voor de avond met snelschaken te beëindigen, dankt allen voor hun komst, en sluit de vergadering.

Op 29 oktober 1989
is geboren

Tim

Rob, Patty en Debby
Wildschut

HET EERSTE

DE EERSTE KLAP

Daan Smit

Op zaterdag 16 september speelde het eerste zijn eerste wedstrijd in Pijnacker tegen "De Scheve Toren". Ondanks de naam bleek dat geen carnavalsvereniging, maar een zojuist uit de onderbond gepromoveerde club. Caissa I was niet genegen de promovendus in deze klasse op zijn gemak te stellen, zoals bleek uit de uitslag 1.5-6.5 winst. Dit werd als volgt bereikt :

1. G.W. van Vloten	-	Robbert van het Kaar	0-1
2. E. Bruinen	-	Daan Smit	0-1
3. K. Verwey	-	Aran Kohler	0-1
4. J. de Vries	-	Han de l'Ecluse	0.5-0.5
5. W. v.d. Kooy	-	Rob Wildschut	0-1
6. W.H. Voorsluis	-	Rik Lith	0-1
7. C. Ruigt	-	Cees Sterrenburg	1-0
8. P. Perrels	-	Michel Kahn	0-1

1.5-6.5

Schrijver dezes was na twee uur al een punt rijk. De witspeler had de opening wat laf behandeld en liet zich daarna wegruilen (1-0). Rik zorgde voor het tweede punt. In een eindspel met elk toren en ongelijke loper danste hij veel behendiger rond de boom dan zijn opponent en schudde de zwakke pionnen er vanzelf af (2-0).

Vervolgens wonnen Robbert en Aran. Robbert ruilde zo min mogelijk en bracht al zijn stukken in stelling. Gezien de tempowinsten in de opening moest er een combinatie inzitten en die zat er dan ook in (3-0). Aran kreeg een Wolga tegenover zich. Hij nam de pion niet en gaf ook geen compensatie. Op de koningsvleugel ging het er hard aan toe (4-0).

Tegen de eerste tijdcontrole won ook Rob. Zijn tegenstander, die een pion achterstond en ca 30% van het bord beheerste, liet hem, zoals hijzelf opmerkte, euthanasie plegen (5-0). Daarna ging het mis bij Cees. Hij had voortdurend beter gestaan. In tijdnood gaf hij een kwaliteit in ruil voor een hele vleugel (=4) vrijpionnen. Dat schaken soms onrechtvaardig is bleek toen zwart de kwal weer teruggaf en met 1 pion doorliep (5-1).

Han speelde remise. Dat ging wat rommelig; eerst stond hij minder, daarna materiaal achter. Hij won weer wat pionnen terug en kreeg een "twee tegen een is gemeen" toreneindspel. Het torenoffer tegen de ene pion werd nog wel gebracht, maar de twee wisten niet voldoende vaart te maken (5.5-1.5).

Michel had een koningsaanval over zich heen gekregen. Toen die met een pluspion op zak was afgeslagen bood zijn tegenstander remise aan. Alles leek dicht te zitten, maar als je van zo ver komt, wil je nog wel even doorgaan. In de verlenging werd de pion steeds belangrijker (6.5-1.5).

Het eerste schaap is aldus over de dam. Overigens zijn we in deze klasse op Elo favoriet, zoals vorig jaar de Koningsclub. Caissa I is nominaal dan ook een stuk sterker dan vorig jaar; we hebben nu vier spelers met een rating boven 2100. Als nog acht clubs aan de verwachting van professor A. Elo voldoen, lukt het dus wel...

HET EERSTE

CAISSA 1 START GOED

Robbert van het Kaar

De aanloop naar de tweede wedstrijd van Caïssa 1 was kort maar steil. Slechts drie weken na de eerste wedstrijd in Pijnacker (zie het verslag van Daan Smit) en twee weken na het Eijgenbroodtoernooi moesten op zaterdag 7 oktober aantreden tegen De Uil uit Hillegom. Twee seizoenen geleden hadden we in de bollenstreek al eens tegen ditzelfde team gespeeld. Uw verslaggever en Marcel Nielen draaiden toen beiden een prachtige stelling de nek om, waarna de eindstand 4-4 werd in plaats van 6-2.

Een week voor de wedstrijd liet Clemens de Vos weten dat hij in verband met zijn komende verhuizing niet mee kon spelen en een paar dagen later belde Micha Leuw op met de mededeling dat hij op de bewuste zaterdag in België zou zitten (Cees Sterrenburg opzoeken soms?). En toen waren er nog zes.....

Redder in de nood was Michel Kahn, die mij de dinsdag voor de wedstrijd nietsvermoedend uit Duitsland opbelde om ons succes te wensen. Beet! Meteen opstellen die man! Nu moet u wel weten dat Michel in München werkt en dat hij (inclusief files) alleen over de heenreis naar Amsterdam al zo'n elf uur doet....

Daarnaast deed ik een beroep op Ruud Roos, die zich vorig seizoen al bewezen had in het eerste.

Ik weet nu waarom Errit Petersma per sé geen non-playing captain meer wil zijn: al die stukjes opstellen om half één is toch minder leuk dan het lijkt. Klokken om één minuut voor vier, bordnummers van boven halen, notatieformuliertjes neerleggen, ongerust worden omdat sommige spelers geen minuut eerder binnen zullen komen dan klokslag één...Ik was het al weer een beetje vergeten, moet ik bekennen.

Wedstrijdleader (nevenfunctie op zaterdag: cryptogram-oplosser) Jeroen Hoogenboom liet redelijk op tijd de zin 'willen de zwartspelers de klok aanzetten' horen. Natuurlijk waren er weer een aantal trouwe fans. Paul Deken en Judith Starreveld zijn meestal de eersten, al ondervinden ze concurrentie van bestuursleden. Frans Oranje was er al om één uur, en Stefan Steemers laat meestal ook al vroeg een spiedende blik over het materiaal gaan. Later kwamen nog Elwin, Diederik, Errit met dochter Eva, Joop Reiber, Martin Nieuwenhuis, Gerard Sanderse en Marcel Nielen (en nu hoop ik dat ik niemand oversla). Waar blijft de rest?

Gebeurde er nog wat op de borden? In het begin zag het er allemaal wel vertrouwenwekkend uit. Weliswaar stond Ruud Roos een beetje gedrukt (maar wel stevig), en Rob Wildschut wat minder, maar Michel Kahn, Daan Smit, Han de l'Ecluse Rik Lith en ik stonden goed. Aran Köhler had een ingewikkelde Siciliaan op het bord waar nog weinig over te zeggen viel. Aran speelde overigens simultaan: met zijn rechterhand tegen een uil en met de rest tegen een forse verkoudheid.

Ruud Roos was het eerste klaar. Zijn tegenstander begon wat merkwaardig met zijn paarden te springen. Eentje heeft het niet

overleefd. Op het moment dat ik een vluchtige blik op zijn stelling wierp en vond dat hij ondanks een pion achter mooi stond bleek hij al een stuk meer te hebben. Tot zover de teamleider. Michel Kahn werd geconfronteerd met 3..f5 in het Spaans en besloot (mijns inziens terecht) niet op theoretische discussies in te gaan. In het vroege middenspel offerde hij een stuk voor twee pionnen en aanval. In tijdnood miste hij één keer een geforceerde winst, (had zo mooi kunnen zijn) maar het punt kwam evengoed binnen. Rik Lith won uiteindelijk na een fout van zijn tegenstander het pionneindspel. Naar eigen zeggen had Rik in een eerdere fase een goede mogelijkheid laten liggen. Dat was dus 3-0 aan de laatste drie borden.

Ik gaf de tegenstander weer wat moed. De opening was voor mij (klassiek Koningsindisch), maar tot drie keer toe speelde ik niet de sterkste zet. Desondanks stond ik nog steeds (!) iets beter, maar toen pakte ik een zeer vergiftigde pion. Gevolg: stukverlies. Die Uilen liggen mij blijkbaar niet zo.

Han de l'Ecluse bracht de omstanders af en toe tot lichte razernij. Zij vonden dat hij wel erg hard probeerde de moeilijkste winstweg te vinden. Han vond het maar onzin; veel sneller had het in zijn ogen niet gekund. Weer een puntje. Daan Smit had lange tijd een klein voordeeltje. Toen hij in een toreneindspel echter de koning van zijn tegenstander naar binnen liet wandelen was het uit met de pret. Ook nog zo moe van het Eijgenbroodtoernooi, Daan?

Aran houdt van snelschaken. De zaterdagmiddagen bieden de mogelijkheid zelfs twee maal in tijdnood te komen. Deze buitenkans greep hij met beide handen aan. De eerste keer pikte Aran een kwalletje mee; de tweede keer forceerde hij de overwinning voor het team door in een eindspel van toren en twee pionnen (hij) tegen loper en paard (tegenstander) datzelfde kwalletje weer terug te offeren.

Tja, en dan Rob Wildschut. De hele partij met de rug tegen de muur. Viertoreneindspel, veel pionnen. Tegenstander offert pion; Rob zijn koning wandelt het kamp (met Goelag-kenmerken) van de tegenstander binnen; tegenstander kan mat in twee geven; tegenstander geeft remise.

Na afloop hebben we nog met z'n achten gegeten. Met d(r)ank aan Michel. Ik vond de pizza overigens matig. De volgende wedstrijd is 11 november (uit) tegen Promotie. Gaan we ergens anders eten.

De uitslag:

Van het Kaar	Reijneveld	0-1
Smit	Bakker	0-1
Köhler	Havenaar	rem
de l'Ecluse	Sneeuw	1-0
Wildschut	Van Dijk	rem
Lith	Bonkenburg	1-0
Roos	Vreeburg	1-0
Kahn	Van Randen	1-0
Totaal:		5-3

Stand na twee ronden:

Caïssa	4	11½
Voorschoten	4	11
De Ooievaar II	4	9½
De Uil	2	7½
De Zwarte Pion	2	7½
De Scheve Toren	2	7
Promotie	1	7½
Nieuwendam	1	7½
DD III	0	6
Overschie	0	5

HET TWEEDE

Caissa 2 - Raadsheer 1 (3.10.1989)

Bert Wijchgel

1. Marcel Nielen	$\frac{1}{2} - \frac{1}{2}$	R. v.d. Beemdelust
2. Donald Kamphuys	$\frac{1}{2} - \frac{1}{2}$	D. Oudshoorn
3. Arnold Nusink	$\frac{1}{2} - \frac{1}{2}$	M. van Boven
4. Jan Leijen	1 - 0	R. van Dijk
5. Buddy Manuri	1 - 0	F. Smit
6. Martin Nusink	$\frac{1}{2} - \frac{1}{2}$	W. van Vugt
7. Gerard Sanderse	1 - 0	R. v.d. Aardweg
8. Martin Nieuwenhuis	1 - 0	H. Amand
9. Errit Petersma	1 - 0	E. Mol
10. Hans Dirks	1 - 0	H. van Os
	<u>8 - 2</u>	

Voor het eerst in jaren is het tweede goed van start gegaan in de externe competitie. Was het vroeger altijd kwakken in het begin, om later (te laat vaak) te vlammen, zo is alles nu anders. Het team is op drie plaatsen veranderd t.o.v. vorig jaar. Cees Sterrenburg

hebben we omgeruild voor Marcel Nielen. Wes Galekop is van de club af en Bert Wijchgel is weggepromoveerd naar de functie van non-playing captain.

Daarvoor in de plaats 'de gebroeders Bakker', een alibi voor Gerard Sanderse en Martin Nieuwenhuis, en ze doen het goed. Gerard heeft inmiddels 2 uit 2 gescoord en Martin staat 1 uit 1 en een afgebroken partij.

Tegen een totaal ontgoochelde Raadsheer (arme Jaques) werd het maar liefst 8 - 2! De drie kopborden speelden keurig remise en daarna gaf alleen Martin Nusink nog een halfje weg. Dat vonden onze spelers wel genoeg. Leijen rolde de koningsstelling van Van Dijk (ex-VKVC) op, als speelde hij tegen een aspirantje. Dat is Jan in topvorm; geef hem wit en zie toe!

Sanderse veegde z'n tegenstander van het bord; "En die hebben wij een plaats in ons team geweigerd", kreunde Jacques van der Burg. Petersma speelde met en tegen een ouwe bromtol; weer een punt. Ook Nieuwenhuis stond grimlachend op; nog een punt, kan niet missen! Jaques werd steeds klammer, en onze teamleider steeds lammer.

Manuri had de pan al op het vuur staan, waarin hij zijn tegenstander fijnkookte; met wat sambal erbij krijg je een aardig gerecht à la carte. Hans Dirks deed wat ik van hem verwachtte, gewoon winnen.

DOS/NW. 2 - Caissa 2 (30.10.1989)

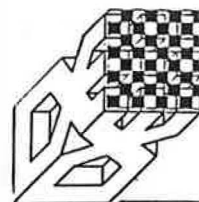
1. R. van 't Schip	afg.	Marcel Nielen
2. B. Dijkstra	$\frac{1}{2} - \frac{1}{2}$	Donald Kamphuys
3. R. Kotmans	1 - 0	Arnold Nusink
4. L. Dekker	afg.	Jan Leijen
5. C. Hemmers	afg.	Buddy Manuri
6. M. Newland	0 - 1	Ruud Roos
7. J. Brugge	0 - 1	Gerard Sanderse
8. J. Teutscher	afg.	Martin Nieuwenhuis
9. H. Joosten	afg.	Diederik van Rappard
10. H. Coppen	afg.	Hans Dirks
	<u>11½ - 2½</u>	

Voor deze wedstrijd speelden we met een op twee plaatsen gewijzigd team. Diederik van Rappard maakte zijn debuut en ook Ruud Roos speelde weer mee. Onze kersverse SGA-voorzitter (wie kent zijn naam niet) de heer P., wilde best een vrije dag, om later op de avond toch nog even te komen kijken naar dat zootje ongeregeld van het 2e.

Ruud Roos vierde een geslaagde come-back en ook Diederik staat naar alle waarschijnlijkheid gewonnen. Bart Dijkstra kwam al na 5 minuten aan mijn kop zeuren: "Wijchgel, nou ken ik 9 spelers van je team en uitgerekend die ene die ik niet ken, stel je tegen mij op!". "Haha, Bartje, let goed op die Kamphuys, die man had vorger een rating van 2300" (beetje liegen mag wel). Nou, Bart haastte zich terug om remise aan te bieden, na 5 zetten, hetgeen al even haastig door Donald werd aangenomen. (Kamphuys heeft 150 elo-punten minder). Manuri staat een dame en 3 pionnen tegen 2 torens. Jan staat goed, volgens hemzelf (en z'n schoonmoeder), alleen Nol Nusink heeft verloren tot nu toe, jammer!

Hans Dirks staat ook op winst, de prognose is 6-4 voor Caissa, maar met 5½-4½ gaan we ook akkoord. Uitspelen, die zaak!

1. A. Ligteringen	1-0	Robert Jan Schaper
2. I. Kamps	0-1	Peter Hofman
3. H. Coppen	1-0	Jan Smit
4. J. van Vuure	1-0	André Bach
5. H. Joosten	0-1	Hans Uiterwijk
6. H. Peters	0-1	Jaap van Oosten
7. H. Struyk van Bergen	0-1	Frans Roes
8. J. van der Wey	0-1	Anjo Vlug
9. R. van Son	0-1	Dick Paulis
10. P. Teutscher	1-0	Jeroen Hoogenboom
--		
4-6		

Vorig jaar kampioen geworden met het 3e tiental, wat maken we klaar in de 1e klasse, dat was wel hetgeen min of meer in ieders hoofd omging, op weg naar het BOC van DOS/Nw. Onze tegenstanders waren vorig jaar in dezelfde klasse 2e geworden, niet dat dat iets zegt natuurlijk, vooral al niet in dit geval, omdat Dos/NW. 3 met een zwakkere opstelling kwam dan vorig jaar.

Bovendien hebben we C 3 zo goed als ongewijzigd in zijn opstelling gelaten, dit op verzoek van alle spelers zelf, die zelden in een zo hecht team gespeeld hebben.

Want dat is het ook. Het komt niet al te vaak voor dat in een team alle teamleden goed met elkaar overweg kunnen en bij elke wedstrijd als één man aantreden. En dan hebben we ook nog Guido Royakkers, onze niet-spelende teamleider.

Niet-spelende groepsleider.

Die er nota bene niet eens bij was omdat hij in Turkije rondzwierf, ver weg van alles wat met schaken en Caissa te maken heeft, een heerlijkheid die te vergelijken is met een draaimolenaar dat een maand in de wei kan staan grazen.

Toen hij van onze overwinning hoorde, verklaarde hij zichzelf dan ook direct overbodig, en probeerde ons op onszelf aan te wijzen, een nogal doorzichtige poging, want op dezelfde manier roept een afgewezen minnaar dat hij eigenlijk altijd kluizenaar had willen worden. Voorlopig hoort Guido er nog bij.

Bovendien komt het de verslaggeving behoorlijk ten goede, want gewend als ik was op niets te hoeven te letten, ben ik, als waarnemend teamleider, totaal vergeten mij in te prenten wat voor een opening bijvoorbeeld Robert Jan Schaper eigenlijk speelde en waarom. Daar kwam bij dat de problemen op mijn eigen bord huizenhoog gestegen waren en ik, Potztausend, een mooie remisecombinatie over het hoofd zag, toch één van de ergste dingen die je kunnen overkomen en je doen beseffen dat het eigenlijk allemaal compleet zinloos is. Niet alleen het leven, maar ook het schaakspel.

Ik weet het wel, ik heb niets van de warmbloedigheid die onze echte teamcaptain uitstraalt, die komt uit het land waar tegenover elke kerk een kroeg staat, waar men er niet voor terugdeinst zich jaarlijks als een pias uit te dossen en als een paljas rond te hossen, en vooral: waar de laissez-faire nog de dienst uitmaakt.

Peter Hofman speelde een prachtige partij. Na een uiterst solide positionele opbouw rolde de winst uit de stelling als een ei uit een kip. Datzelfde kan niet gezegd worden van Jan Smit die een venijnig stukoffer van zijn tegenstander niet serieus nam, gewoon niet geloofde zeg maar, en naliet de verdediging in te duiken, een vesting te bouwen en maar hopen dat ze je niet zien, waardoor zijn aanval zich als een boemerang rond zijn eigen keel slingerde.

Maar dat was nog niets vergeleken bij wat André Bach overkwam. André, die het positieospel gelaten heeft voor wat het is ('daar begrijp ik toch niets van'), dook bovenop de stelling van zijn tegenstander, de ene krachtzet na de andere, in de hoop zijn tegenstander dol te maken, maar hij eindigde als de schoonspringer, die na een achterwaartse salto en een dubbele schroef ontdekt dat er geen water in het zwembad staat.

De overige winstpartijen waren allen partijen uit één stuk, en zo wonnen wij.

HET VIERDE

Caissa 4 - VAS/ASC 2 ; 24 oktober 1989.

Piet van Ammers

Met hooggespannen verwachtingen begon het gedeeltelijk vernieuwde C-4 aan zijn eerste bondswedstrijd van dit seizoen. Onze tegenstander, het tweede team van het roemruchte VAS/ASC, moest toch geen al te groot obstakel zijn. Dit pakte dus even iets anders uit.

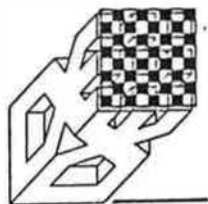
Na een goed uur spelen werd al duidelijk dat het op enkele borden niet voor de wind ging. Elwin Osterwald kon zijn goede prestaties in de interne competitie niet evenaren en moest aan het eerste bord als eerste de vlag strijken. Hij zou niet de enige blijven deze avond ! P. de Casparis verschalkte de heer Leusden met een goed ogende combinatie dat hem een prompt mat bezorgde. "Hij had het moeten zien"! Geldt dat niet voor velen onder ons? Piet Ruhe en Dick Paulis schoven hun partijen in alle stilte tot winst. Ondertussen echter werd er bij de ander partijen flink aan de boom geschud. De oogst bestond voor ons louter uit nullen. Tom Prent en Geert Dekker braken hun partijen nog af, maar taxeerden hun stellingen als remise, hetgeen geschiedde.

Al met al toch een tikje teleurgesteld incasseerden we onze eerste nederlaag. Hope lijkt krijgt dit geen vervolg in onze tweede wedstrijd op donderdag 23 november tegen Isolani 2.

De volledige uitslag:

1. E. Osterwald	- J. Heins	0 - 1
2. D. Paulis	- J. Jung	1 - 0
3. T. Prent	- A. Hoffman	$\frac{1}{2} - \frac{1}{2}$
4. P. de Casparis	- M. Leusden	1 - 0
5. P. van Ammers	- G. Markus	0 - 1
6. G. Dekker	- A. Poeltuijn	$\frac{1}{2} - \frac{1}{2}$
7. H. Kuijpers	- J. Stegeman	$\frac{1}{2} - \frac{1}{2}$
8. P. Ruhe	- K. VOGelpoel	1 - 0
9. E. Leuw	- H. Parson	0 - 1
10. S. Steemers	- W. Verloren v. Themaat	0 - 1

$4\frac{1}{2} - 5\frac{1}{2}$

HET VIJFDE

Probleem 5 - Caissa 5 (12.10.1989)

1. E. Versluis	0 - 1	Erik Verlinde
2. P. Gijsberti Hodenpijl	$\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$	Harrie Cornelissen
3. G. Bezembinder	0 - 1	Geert Dekker
4. A. Kiburg	$\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$	Herman Wellner
5. C. Cornel	$\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$	Allard Troost
6. J. Portegies-Zwart	0 - 1	Bart de Wilde
7. B. Leven	$\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$	A. Neidig
8. T. van Hagen	$\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$	René van Batenburg
9. R. Vlaming	0 - 1	Hans de Heer
10. C. Heijnis	0 - 1	Fred Goudzwaard
$2\frac{1}{2}$ - $7\frac{1}{2}$		

12-10-9189

Probleem V - Caissa V

Harry Cornelissen

Uitslag: 2 1/2 - 7 1/2

Met maar liefst 5 invallers begon het vijfde aan dit bange avontuur. De uitslag bewijst, dat we met gemak een blik spelers opentrekken, dat op dit niveau kan meedraaien. Ik hoop echter dat hiermee geen trend is ingezet en dat het veel te hoge absentisme is te wijten aan de minder courante donderdagavond!

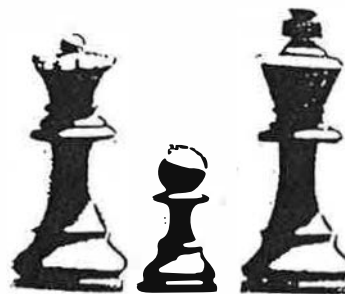
Toen Bart de Wilde hijgend en drie kwartier te laat aan het karwei begon, was hij natuurlijk gedwongen in hoog tempo te spelen. Geen enkel probleem: via een geraffineerde combinatie slaagde hij erin de kwaliteit te winnen. De combinatie was echter zo geraffineerd dat hij tot zijn eigen verbazing uiteindelijk bleek te leiden tot mat! Eerste bordspeler Erik Verlinde had al eerder het goede voorbeeld gegeven door zijn tegenstander in recordtijd te overrompelen. Naast me werd het concentratievermogen van Geert Dekker nogal op de proef gesteld door opmerkingen van zijn tegenstander als: "Wil je wat gebruiken, snuiter, een neutje met wat sterks erin?" en wat gespeelde opwindning over het onverhoeds pakken van een paard. Geert bleef echter onverstoorbaar doorspelen en toen zijn tegenstander een Dame weggaf, was het pleit beslecht. Van de andere partijen heb ik eigenlijk te weinig kunnen zien om er iets zinnigs over te zeggen. Dat probeer ik dus maar niet.

Er was tenslotte nog wat commotie rond de vraag of de klok na de eerste tijdcontrole een half uur diende te worden teruggezet. De meeste aanwezigen dachten van niet en hielden het op een speltempo van 20 zetten per uur. Voor alle duidelijkheid: dit is onjuist en moet zijn 30 zetten per anderhalf uur.

HET ZESDE

Es '80 5 tegen Caissa 6 (19.10.1989)

1. P. Schonhagen	- Herman Wellner	afg.
2. M. Mol	- Geert Dekker	0 - 1
3. M. Hemelrijk	- Frans Oranje	0 - 1
4. M. Berkhout	- Luc Verstraeten	0 - 1
5. P. Stroombergen	- Henri Verdonk	0 - 1
6. B. Entleiter	- Michiel van Zoelen	0 - 1
7. B. Kempers	- Herman Wouters	0 - 1
8. P. Witsenburg	- Paul Swirc	0 - 1
		$0 - 7$

De rede wikt, het Es beschikt, maar Freud had waarschijnlijk weinig verstand van schaken. Want ondanks, of misschien wel dankzij, 6 invallers werd het Es-schaakteam, door de rationeel schakende heren van Caissa, behoorlijk afgedroogd.

Na een klein uur spelen leek er op de meeste borden een evenwicht te bestaan, maar daarna stroomden de punten voor ons snel binnen.

De enige die er vanaf het begin beroerd voorstond was Frans. Hij speelde een gesloten Siciliaan en rokeerde lang. Hiermee won hij, koel beredeneerd, volgens zijn zeggen een tempo, maar kwam in een zeer slechte stelling terecht. Na afruil van stukken dacht zijn tegenstander er met 3 pionnen wel even remise van te kunnen maken tegen de 2 pionnen en paard van Frans. Maar hij bracht zijn koning precies naar het veld waar het de 3 pionnen nou juist niet kon verdedigen. Herman Wouters had slechts iets meer dan een uur nodig om zijn tegenstander met de dame mat te zetten.

Paul verhinderde de rokade van zijn tegenstandster en een verkeerde zet met een van de opeengehoopte stukken op de onderste lijn strafte Paul uitstekend af met een vorkje.

De interressantste partij speelde Michiel. In een zeer explosieve stelling met allerlei matdreigingen en kansen op materiaalwinst hield hij zijn hoofd zeer koel.

Luuc won, na eerst zeer gedrongen gestaan te hebben, d.m.v. een combinatie een stuk. Zijn tegenstandster gaf direct op.

Mijn tegenstander vertelde in zijn eerste 5 echte schaakpartijen nog nooit geblunderd te hebben. In zijn 6e deed hij het minstens tweemaal.

Henri en tegenstandster speelden een degelijke partij en gebruikten erg veel tijd. Toen alle stukken op de d5 pion van Henri gericht stonden ruilde zij verkeerd af en bleef Henri met paard, dame en pionnen tegen toren en pionnen als winnaar achter.

Onze enige speler die het trof een blundervrije tegenstander te treffen was onze eerste bord speler Herman Wellner. Hij speelde een koningsgambiet, waarin hij de rokade en ontwikkeling van zijn tegenstander verhinderde en kwam, met twee vooruitgeschoven pionnen, zeer goed uit de opening. Zijn tegenstander verdedigde zich echter bekwaam en bood in een iets mindere stelling remise aan. Hermans Es zag nog wel winstkansen en na een ongelukkige voortzetting moet hij nu met 2 pionnen minder voor remise vechten.

Het enige wat het zesde nu nog nodig heeft om een goede seizoenstart voort te zetten zijn spelers. Rationeel of niet rationeel ingesteld, vrouw of man, dat maakt niet uit. Een vaste kern van 3 spelers is te weinig.

Daarom: geeft u op, meldt u aan. Misschien staat u de volgende keer dan ook in Caissa nieuws met een 1 achter uw naam.

HET ZEVENDE

Caissa 7 - DCG 4 (3.10.1989)

redactie

1. Mark Ligtenstein	0 - 1	C. Findkammer
2. Herman Wouters	0 - 1	W. Sieverding
3. Fred Goudzwaard	0 - 1	A. Haacke
4. John Könst	$\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$	A. Bosman
5. M. van Zoelen	0 - 1	B.v.d. Berg
6. Hans de Jong	0 - 1	J. Elserman
7. Henry Verdonk	1 - 0	D. Voigt
8. Fred van Gunst	1 - 0	P. Voets

$2\frac{1}{2}$ - $5\frac{1}{2}$

Nog geen echt verslag over deze wedstrijd. Na enig overleg heeft Henry Verdonk erin toegestemd teamleider te worden. Vanuit het bestuur alle hulde voor dit besluit, temeer daar Verdonk voor het eerst in zijn leven bij een club speelt en er toch niet voor terugschrikt het diepe in te duiken.

HET ACHTSTE

Caissa 8 - Probleem 8

Frans Oranje

10 oktober 1989

6 - 2

=====

De laatste ontmoeting van het afgelopen seizoen was voor CB tegen het Probleem een uitwedstrijd geweest en nu, de eerste wedstrijd thuis weer tegen het Probleem. Ons verlies van 11 mei j.l. stond ons nog vrij scherp voor de geest.

Was CB gemotiveerder, op wraak belust of anderszins bezig?

Het zal wel nooit worden verklaard. Mij leek het team van het Probleem duidelijk zwakker dan het team wat ons in mei had verslagen.

Ik had een wat moeizame manoeuvreer-partij, maar met een aardig slot, dat ik u niet wil onthouden. Paul van Beukering aan bord 2 speelde vrij snel en in een onbewaakt ogenblik raakte hij een stuk voor. Hij wint daarna overtuigend. De tegenstandster van Radboud Winkels gaat min of meer ten onder aan haar combinatiedrift.

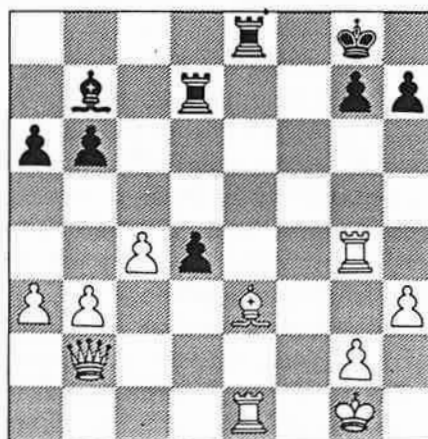
Maurice Aue gaat tegen alle regels van tactiek, positioneel spel en nuchter schaken in. Hij blijft overeind en komt enkele malen vragen remise te mogen aanbieden! Ik weiger aanvankelijk, totdat het echt remise is.

Peter Rijke wint op zijn eigen gedegen manier, zonder veel scrupules. Naast hem worden de borden van Paul Swirc, Johannes v.o. Klauw en Johanna Eymael remise. Johanna na wisselende kansen en moe van alle inspanning. Paul Swirc zijn spel deed mij de zenuwen door de keel gieren, maar dat liep goed af.

Een aardige stelling. Beide spelers dreigen langs de diagonaal en door het centrum toe te slaan. Zwart trekt aan het langste eind omdat hij met zijn laatste (33e) zet de sterke loper heeft gepend.

34. Tf4 Dxf4!; Voor de hand liggend.
35. Lxf4 Txe1+; 36. Kh2? ..; Sterker is Kf2.
36. .. d3; 37. Df2 ..; Wit, in tijdnood, raakt nu geheel de kluts kwijt. 37. .. Te2;
38. Df1 .. en na 38. .. Txxg2+; werd de koning omgelegd.

De dame en loper gaan verloren en mij werd het mat zetten met een toren en een aantal pionnen wel toevertrouwd.

Caissa 7 - Probleem 8: 6 - 2 (10.10.1989)

1. Oranje	1 - 0	Bongers
2. Van Beukering	1 - 0	De Vries
3. Winkels	1 - 0	Oudendijk
4. Aue	$\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$	Winter
5. Rijke	1 - 0	Geuzenbroek
6. Swirc	$\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$	Schoenmaker
7. Van der Klauw	$\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$	Alkemade
8. Eymael	$\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$	Benrhard

EIJGENBROODTOERNOOI '89

Errit Petersma

Het is warm in De Pijp, vrijdag
22 september 1989.

Wanneer ik, na twee trappen
te hebben beklommen, op de ver-
dieping van Jeroen Hoogenboom
arriveer, zijn deur indraai en
de voorkamer betreed, weet ik
het zeker: ik bevind mij in een
heiligdom. Het heeft mij de
voorgaande jaren niet kunnen
opvallen, omdat we toen in de

achterkamer de laatste voorbereidingswerkzaamheden voor het Eijgenbrood-
toernooi verrichtten. In Jeroens voorkamer aan de Rustenburgerstraat - hij
kan de sleutel van de bijna immer op het nachtslot gedraaide voordeur bene-
den aan de voeten van een bezoeker op de stoep werpen - hangen aan de wand
boven zijn chaotisch lijkende bureau talloze vol beschreven, zelfklevende
notitieblaadjes, zachtgeel van kleur en handig qua formaat.

Naast dat bureau, waar je op slag verliefd op wordt, staat een gloed-
nieuw antwoordapparaat, de voorbije zomer door de Stichting Caissa aange-
schapt. Met morele steun van Caissa-bestuurder Stefan Steemers is Jeroen
bezig een boodschap in te spreken voor lieden die de eerste avond van het
toernooi zo nodig verbinding met de wedstrijdleiding wensen te zoeken en
naar de speelruimte zullen worden verwezen.. Ter controle wordt de mare
door ons beluisterd: kernachtig, met de koene stem die geen tegenspraak
dult. Het bericht blijkt tenslotte over te gaan in het helse lawaai van een
ten tijde van het inspreken overgevlogen Boeing, kabaal dat niet meer is
weg te wissen.

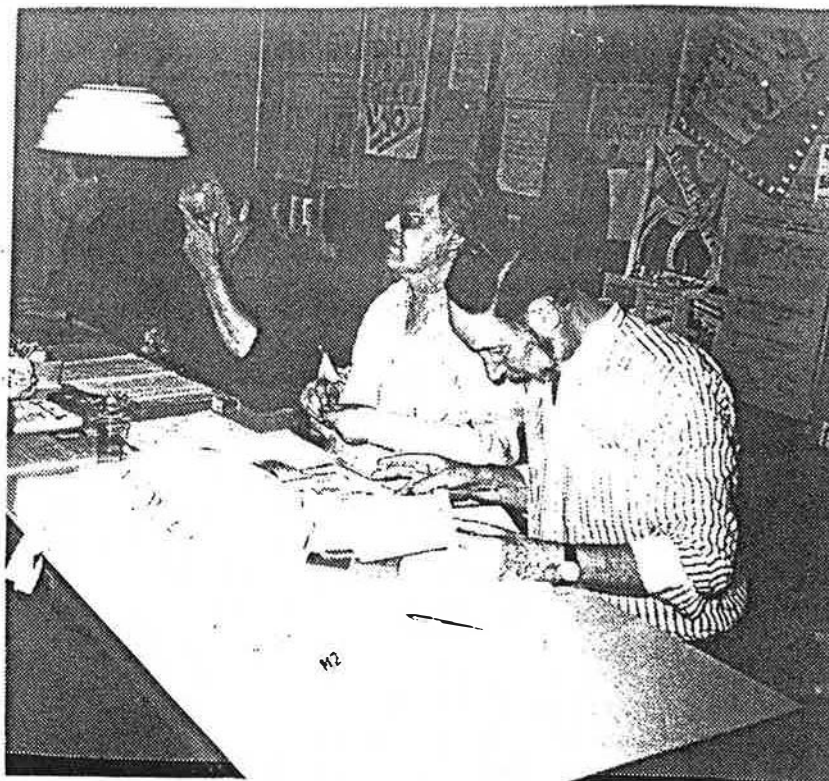
Robbert van het Kaar, in de verste verten nog onkundig van het hemelse
geluk dat hem twee dagen later deel zal zijn, belt, krijgt de sleutel toe-
geworpen en komt glimlachend boven. Even later worden computeruitdraaien
vergeleken; over byes gaat het, over Elo-ratings en spelers die nog niet
hebben betaald. Ik heb in de Van Woustraat in een geurige notenbar Bombay-
noten en glimmende ongezouten pinda's gekocht, waarvan ijverig wordt ge-
peuzeld. Jeroen schenkt er het eerste pilsje bij.

Alles wordt aan de hand van het draaiboek nog eenmaal gecontroleerd:
wisselgeld, klokwerk (waaronder 40 Garde-klokken van MEMO), ARC-notatie-
formulieren, uitslagenbriefjes (rose voor de invitatiegroep en wit voor
het Open Toernooi), schaar, plakband, viltstiften, bolpennen (à f 1,- in
de verkoop), zeer fris ruikende blokjes voor in de wc-potten van de Hoge-
school van Amsterdam (HVA) die vorig jaar zo stonken, ARC-spandoeken,
tochtstrip (voor tegen de deur naar het toilet, die vorig zo klepperde),
HEMA-worsten (voor tussen de zachte bolletjes), blauwe A-viertjes met in-
formatie over de heer Willem Eijgenbrood, consumptiebonnen.

Het bord 'Analyseruimte' blijkt te zijn verdwenen. We besluiten geen
nieuw te maken. Mirjam Klijnkramer zal de hoofdarbiter, Wil Haggenburg,
van huis halen, te zamen met die slappe borden en dozen met stukken van
de SGA. Jacques van der Burg, internationaal scheidsrechter in opleiding,
komt op eigen gelegenheid. De belangrijkste mensen van de schoonmaakploeg
van vorig jaar, Frans Oranje en Bert Wijchgel, moeten we dit jaar helaas
missen. Dat zullen we dus ook zelf nog doen: opruimen, elke middag, elke
avond. (Weet u overigens wat een schaker doet die klaar is met zijn partij,
uitgeanalyseerd is en aan een pijpje Buckler lurkt, zodra er in zijn na-
bije omgeving wordt opgeruimd? Juist: hij draait zich om en loopt als
door een hommel belaagd weg.)

Er dient hier overigens één uitzondering te worden gemaakt: Arno Weber, de sympathieke clubkampioen van De Amstel, meespelend in de invitatiegroep. Zowel op zaterdag- als op zondagmorgen is hij reeds om 08.10 aanwezig en zal hij ongevraagd en zwijgend meehelpen klokken op 16.14 te draaien en neer te zetten.

Maar het is nog steeds vrijdagmiddag. Rond kwart over vijf geven wij elkaar het sein de spullen naar de op een steenworp afstand gelegen HVA te brengen. Hoewel het zweet overal

gutst, troosten wij elkaar met de gedachte dat Jeroen tenminste niet in Osdorp of Buitenveldert woonachtig is. De wedstrijdleiding (zie foto boven) is al aanwezig. En Simon natuurlijk, een van de beheerders. Traditioneel zitten er in de namiddag nog plukjes leerlingen - of zijn het docenten? - van onbestemde leeftijd over andragogische strategieën te praten. Ze zullen volle asbakken achterlaten. Na een goed uur staat alles keurig opgesteld: 69 klokken, 138 stoelen, 2208 stukken. Het spektakel kan beginnen.

Het is een nerveus en heet kwartier tussen 19.25 en 19.40 uur, nadat Wil Haggenburg en ik het toernooi hebben geopend. Als medeverantwoordelijke voor het welslagen van de 12 man sterke invitatiegroep constateer ik dat er slechts 10 man op het podium present zijn. Waar zijn Rein Barendregt en Frank van de Velpen? Er is nota bene al gepaard. Tegenover Casper Blaauw en Robbert van het Kaar zijn de stoelen leeg. Moeten we deze twee spelers koppelen? Dat zou toch al te onbevredigend zijn. Grâce à Dieu: daar stuift Rein binnen. (Ja, te laat. Verontschuldigen. Overwerk. Naar het Oranjeruimte! Dicht natuurlijk. Ergens in de buurt naar schaakhuis Gambit gebeld. Waar gelukkig een folder van het Eigenbrood-toernooi hing. Schakers: je zou ze wat kunnen aandoen.) Nu dus 11 man. Het laatste redmiddel dient in werking te treden: Guido Royakkers (officiële reserve) na 5 zetten van achter zijn bord gehaald, met toestemming van zijn tegenstander, de heer R. de Groot. Hulde!

INVITATIEGROEP Ronde 1 22-9-1989 (avond)

Royakkers (7) - Blaauw (1)	0 - 1
Bezemer (2) - Swart (8)	1 - 0
Van Beemdelust (9) - Nep (3)	0 - 1
Spaan (4) - Weber (10)	1 - 0
Van het Kaar (5) - Barendregt (11)	$\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$
Overeem (6) - Van Dongen (12)	1 - 0

Met de hoogste Elo-rating accentueert Casper Blaauw zijn rol als favoriet door een vlotte overwinning op Guido Royakkers (nummer 2 van Caissa). Blaauw

is met de Nimzowitsch-variant van het Frans na 22 zetten om 21.40 uur het eerste klaar. Een half uur later heeft Martijn Spaan, clubkampioen van US, Arno Weber opgerold. Spaan kiest voor Koningsgambiet en bewijst overduidelijk dat 15. ..., Td8 niet kon.

(Zie de partij hiernaast, met commentaar van de witspeler.)

Van het Kaar - Barendregt blijkt vervolgens potremise te worden, een enigszins verrassend resultaat na wits Morra-gambiet en een spanningsvol middenspel. Iets na elfen wint Mark Overeem (vorig jaar op een gedeelde tweede plaats) regelmatig van Rob van Dongen. Ron Nep, die mij toevertrouwde verheugd te zijn goed uit de opening te zijn gekomen, verslaat Ramon van Beemdelust na een woest tijdnoodduel.

Na afloop van die partij krijg ik van hoofdarbiter Wil Haggenburg terecht een standje. Omdat Nep en Beem slechts streepjes kunnen zetten, heb ik op een schaduwnotatieformulier van ARC de laatste 15 zetten genoteerd. Na de 40ste zet van zwart draai ik dat formulier argeloos om. FOUT. Want dat gebaar zou aan de oplettende speler extra informatie bieden: de 40 zetten zijn gehaald! Nederig bied ik Wil een paar excuses aan. (Tip voor een non-playing captain: ga naast iemand van de tegenpartij - bijvoorbeeld tijdens een KNSB-wedstrijd - zitten en draai het blaadje na 39 zetten demonstratief om.)

Arno Bezemer, een andere favoriet (in 1987 gedeeld 2de en in 1988 ongedeeld 1ste), haalt in een enerverende Siciliaan net de eerste tijdcontrole, waarna Martin Swart van verder spelen afziet.

Van de schaakgelegenheid hebben twee kunstenaars gebruik gemaakt te exposeren. Houtsneekunstenaar en Caissa-speler Hie Lie toont op de grote ronde conferentietafel interessant werk met titels als Schakersverering, Johan Cruyff, Madonna en Die vrouwen zijn zo lief. Ook de reeds enige bekendheid genietende schaakpentekenaar Loek Bosman uit Vught is met ragfijn en van symboliek doordrenkt werk aanwezig.

Van de Caissa-spelers is in het Open Toernooi Joost Reiber het eerst klaar. (Helaas zal hij het weekeinde een beetje teleurstellen.) Han de l'Ecluse wint van Peter Bosschieter (die in het middenspel pardoos een stuk weggeeft) en Daan Smit van Theo Weijers. Ook Marcel Nielen, Dick Paulis, Donald Kamp-huys, WAM Cornelissen, Cees Sterrenburg en Joost van Steenis beginnen met een punt.

wit: Martijn Spaan

zwart: Arno Weber

1. e4, e5 2. f4, Lc5 3. Pf3, d6 4. c3, Pf6
5. d4, ed4: 6. cd4:, Lb4 7. Ld2, Ld2: 8.
Pd2: De7 (!?) 9. Ld3 (!?), Pe4: 10. Pe4:,
d5 11. 0-0, de4: 12. Le4: 0-0 13. Dd3, h6
14. Tael, Dd6 15. Pe5 Na een gekke opening
- of is dit theorie? - is een ongebalan-
ceerde stelling ontstaan, waarin wit hoopt
zijn pionnenstructuur met actief stukken-
spel te compenseren. Als zwart nu gewoon
15. ..., Pd7 had gedaan, was het heel on-
duidelijk geweest, maar na de tekstzet
vraagt hij er gewoon om van het bord te
worden geslagen.
15. ..., Td8 (??) Ik zocht de weerlegging
en vond die. 16. Lh7, Kf8 17. f5 (!!), Pd7
18. Pg6, fg6: 19. Te6, Dd5 Na 19. ..., Db4
is 20. a3 het eenvoudigst. De zwarte dame
heeft geen goede velden meer. 20. fg6:,
Pf6 21. Tff6:, gf6: 22. g7, Kf7 23. g8 D,
Tg8: 24. Lg8:, Kf8 25. Tf6:, Kg8 26. Dg6,
Kh8 27. Tf8 en zwart geeft op.

INVITATIEGROEP Ronde 2 23-9-1989 (morgen)

Blaauw - Spaan	0 - 1
Nep - Bezemer	1 - 0
Barendregt - Overeem	0 - 1
Swart - Van het Kaar	0 - 1
Weber - Royakkers	$\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$
Van Dongen - Van Beemdelust	0 - 1

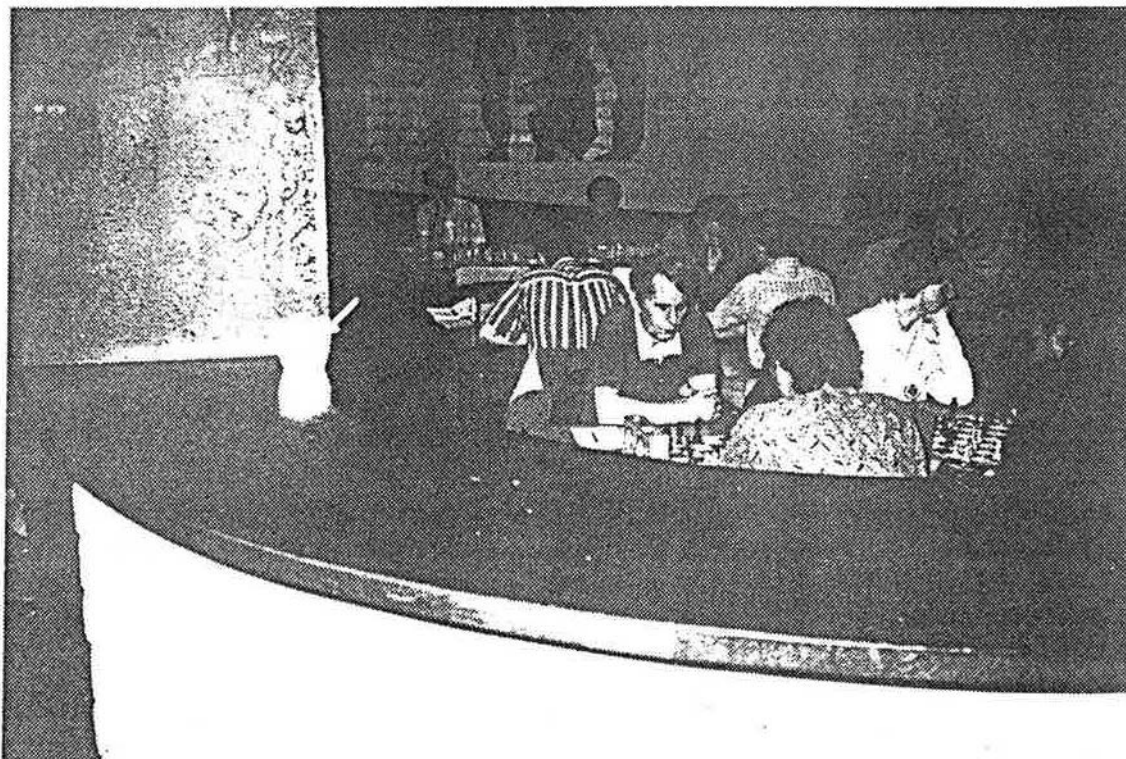
In een Koningsindiër stuurt Van het Kaar naar een prachtig middenspel toe en wint al na 20 zetten. En dan volgen twee uitslagen die dwars op de prognoses van de einduitslag van de kroongroep staan. Spaan 'truct' de in veler ogen te snel spelende Blaauw. (Die blijft een markante verschijning: het driekwart lange haar, een coltrui onder dat eeuwige spijkerjakkie met gaten op de mouwen, hetgeen heden ten dage weer mode schijnt te zijn.) Ook in de analyse blijft het gelijk aan de zijde van Spaan (die tweemaal eerder in het Open Toernooi figureerde: in 1987 31ste, in 1988 17de). En Nep wint een fraai paardeneindspel van Bezemer. Ondertussen heeft ook Overeem zijn tweede overwinning behaald: op de 37ste zet valt de vlag van Barendregt. Van Dongen geeft na zware strijd in een remise-achtig eindspel tegen Van Beemdelust zijn looper weg en Weber - Royakkers eindigt in eeuwig schaak. Stand bovenaan: Nep, Overeem en Spaan delen de kop met 2 uit 2.

In de kuil blijven ook Smit, Van Steenis, Nielen en De 1'Ecluse winnen.

INVITATIEGROEP Ronde 3 23-9-1989 (middag)

Overeem - Nep	1 - 0
Spaan - Van het Kaar	$\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$
Bezemer - Blaauw	0 - 1
Van Beemdelust - Royakkers	0 - 1
Barendregt - Weber	1 - 0
Van Dongen - Swart	1 - 0

Met een mengeling van ongeloof en ingehouden toorn zit Spaan na afloop van zijn partij tegen Van het Kaar teleurgesteld achter zijn bord. Hoe is het mogelijk geweest dat hij die partij in remise heeft laten verzanden? De Caissa-horde en andere fans van Robbert hebben hun hart kwartierenlang weten vast te houden en tonen zich nog opgeluchter dan de zwartspeler zelve. Blaauw is opnieuw het eerste klaar: na 41 rappe zetjes in 23 minuten bedenktijd. In een korte nabeschouwing voegt hij me toe: "En toch heb ik alleen maar laffe zetten gedaan". Daaraan dien ik te twijfelen. Inmiddels heeft de

Zaterdagmiddag: de invitatiegroep speelt haar derde ronde

ongeslagen winnaar van het Eijgenbrood-toernooi 1988 wel zijn tweede nul moeten incasseren. En wie had dat een dag tevoren durven voorspellen? Overeem weet op voorname wijze zijn 100 %-score te handhaven. Nep, diens tegenstander, kende de opening niet. Barendregt, Van Dongen en Royakkers boeken hun eerste zege ten koste van Weber, Swart en Van Beemdelust.

Stand halverwege		In de kuil blijft die middag van de	
1. Overeem	3	Caissa-spelers alleen Smit winnen -	
2. Spaan	2½	Daan dus - dit keer ten koste van De	
3/4/5 Blaauw, Kaar, Nep	2	l'Ecluse. Dick Paulis en Marcel Nielen	
6/7 Barendregt, Roy	1½	komen op 2½ uit 3. De heer Louiszoon	
8/9/10 Bezemer, Van Dongen, Van	1	heeft nog geen enkel punt	
Beemdelust	1		
11. Weber	½		
12. Swart	0		

INVITATIEGROEP Ronde 4 23-9-1989 (avond)

Spaan - Overeem	½ - ½
Van het Kaar - Blaauw	1 - 0
Nep - Barendregt	1 - 0
Royakkers - Van Dongen	½ - ½
Van Beemdelust - Bezemer	½ - ½
Weber - Swart	1 - 0

Drie van de zes partijen eindigen in remise, hetgeen de indruk kan wekken dat de helden na een loodzware toernooidag op zaterdagavond vermoeid zijn. Dat moge zo zijn, aan hun spel is dat allerm minst te zien. Er wordt hard geknakt. Spaan en Overeem komen na 31 zetten een puntdeling overeen. Royakkers en Van Dongen beginnen met 1. e4, e6 2. d4, d5 3. Pc3, de4: Een zet of 10 later vraagt Roy me: "Wil je noteren dat ik dit toernooi voor de eerste keer fatsoenlijk uit de opening ben gekomen?". Waarvan dus akte. In het middenspel besluit wit op winst te spelen. En ja hoor: op de 21ste zet offert Roy een looper op h7. Hoewel hij - mooie blossen op de warme wangen - 22. ..., Le4 (dekt h7) over het hoofd heeft gezien, heeft hij de pot remise. Bij Van Beemdelust en Bezemer verschijnen de eerste 21 zetten razendsnel op het bord, inclusief een kwaliteitsoffer van zwart. "Benoni. Allemaal theorie. Maar ik heb wel spijt van deze variant", vertelt Bezemer tijdens een kleine wandeling. En hij houdt de partij remise.

Andere Arno (Weber) veroverd ten koste van hekkesluter Swart zijn eerste punt en Nep wint van Barendregt. Van het Kaar speelt na 1. e4, e6 2. d4, d5 zijn favoriete 3. Pd2. Blaauw beantwoordt de witte opzet met pionnen op h6 en g5. Het wordt een zeer spannende partij. Na 35 zetten staat Kaar duidelijk beter. Met een mooie damemanoeuvre en krachtig spel maakt hij de pot op de 41ste zet schitterend uit.

Stand bovenaan: 1. Overeem 3½ uit 4
2/3/4 Kaar, Nep en Spaan 3 uit 4

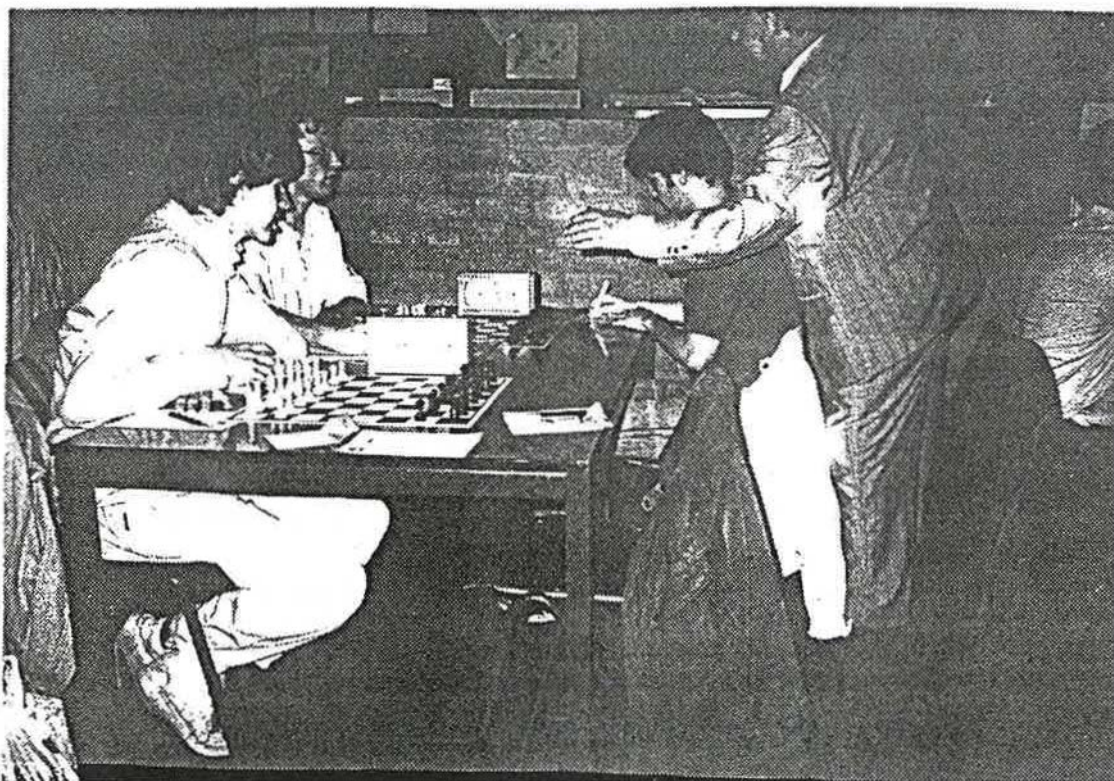
De belangrijkste uitslagen in de kuil:

Smit - Rebel	1-0	Kamphuys - Bosschier	1-0
Nielen - Harmen Jonkman	0-1	Van Steenis - De Casparis	1-0
Wismeijer - Bettman	0-1	Ruhe - Sterrenburg	1-0
Hartmans - Ellenbroek	½-½	Weijers - Schaper	0-1
Buijs - Gerard Jansen	0-1	De l'Ecluse - Kleine	½-½
Verholt - Harrison	1-0	Mastenbroek - Frans Smit	½-½
Beugelink - Ordodi	1-0	Bunnik - Van Aurich	½-½
Scheermeijer - Markus	0-1		

Marcel N. schijnt de winst tegen een der Benjaminen, Harmen J., twee maal

te hebben laten liggen. Daan Smit heeft nog steeds 100%. Van de Caissanen volgen dan Schaper, Kamphuys, Paulis en Ruhe met 3 uit 4.

Niet onvermeld mag blijven dat de traditionele cryptogrammatch Haggenburg/Van der Burg tegen Hoogenboom/Petersma die zaterdagmiddag met schier oneindig groot verschil en machtsvertoon door laatstgenoemd duo werd gewonnen. (Jeroen koopt in de Van Woustraat 2 NRC's. We starten gelijktijdig, zo rond half drie.) Nadat Jeroen en ik zo'n 8 woorden losjes uit de pols hebben gevonden, kijken we achter de wedstrijdleaderstafel eens naar links en constateren vol leedvermaak dat Wil en Jacques nog middenin een valse start verkeren: ze hebben nog slechts één woord en DAT IS FOUT. Wanneer Jeroen en ik het karwei bijna af hebben, geven we onze stuntelende tegenstanders een paar woorden cadeau. Kort na drieën hebben wij alles ingevuld en overwint het mededogen: we gaan ze helpen.

Wil waar hij hoort: tussen schakers

De zondag zal voor de organisatoren de gezelligste en voor Caissa de mooiste dag worden. Beginnen wij weer met de kroongroep.

INVITATIEGROEP Ronde 5 24-9-1989 (morgen)

Overeem - Van het Kaar	0 - 1
Nep - Spaan	1 - 0
Blaauw - Van Beemdelust	1 - 0
Bezemer - Royakkers	1 - 0
Van Dongen - Weber	0 - 1
Swart - Barendregt	$\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$

Casper Blaauw presteert het wederom als eerste klaar te zijn: Van Beemdelust gaat in een verschrikkelijke aanval ten onder. Voor Spaan is er, nadat hij op de 31ste zet zijn vlag heeft horen vallen, helaas weer reden zeer diep te zuchten en zachtjes op zichzelf te vloeken. Zijn tegenstander, Nep, heeft

de mazzel zeker aan zijn zijde gehad. Onze mid-Limburger Royakkers zit met de zwarte stukken tegen Bezemer al vroeg achter een Dommelsch pilsje, maar de onvervalste Siciliaan verliest hij. Van Dongen komt erg goed te staan, maar verknalt de partij door een ernstige vergissing. Swart en Barendregt remiseren.

Alle aandacht gaat echter uit naar het toptreffen Overeem - Kaar. Na 1. c4 wordt het Koningsindisch (wit: f3 en 0-0-0). Na de opening posteert wit zijn torens op h1 en h2 en zwart op b8 en b7. Dat wordt spannend. Maar ziet het er een paar zetten later voor zwart niet "een beetje eng" (Robbert zelf) uit? Het imaginaire dubbele torenoffer van wit met voor zwart "dodelijke" afloop blijkt in elk geval een omgekeerd fata morgana. Mark komt op de koningsvleugel tot opluchting van de Kaar-fans niet verder. En rond de 30ste zet komt Robbert los. De b-lijn blijft voor wit zeer onaangenaam. De zwarte dame dringt ver in de witte stelling binnen. Zwart wint een pion, de kwaliteit en de partij. En de kersverse Caissa-voorzitter is pardoes kandidaat voor de eindzege.

Stand bovenaan:	1 en 2 Kaar en Nep	4 uit 5
	3 Overeem	3½
	4 en 5 Blauw en Spaan	3
	6 en 7 Bezemer en Weber	2½

Onder de bezoekers dit weekend tel ik Caissa-leden en Gambietelingen: Aran Köhler, Martin Niewenhuis, Gerard Sanderse, Manuri, Bert Wijchgel, Pieter Melford, Hans Willem Capel, Robbie Frederiks, Johan van Hulst, Micha Leuw, Diederick van Rappard, maar ook echt belangrijke personen als Arnold Ovink (ex-manager van Gambiet), Ad Wiewel (voorzitter van Tal) en Günther Ballon (praeses van MEMO).

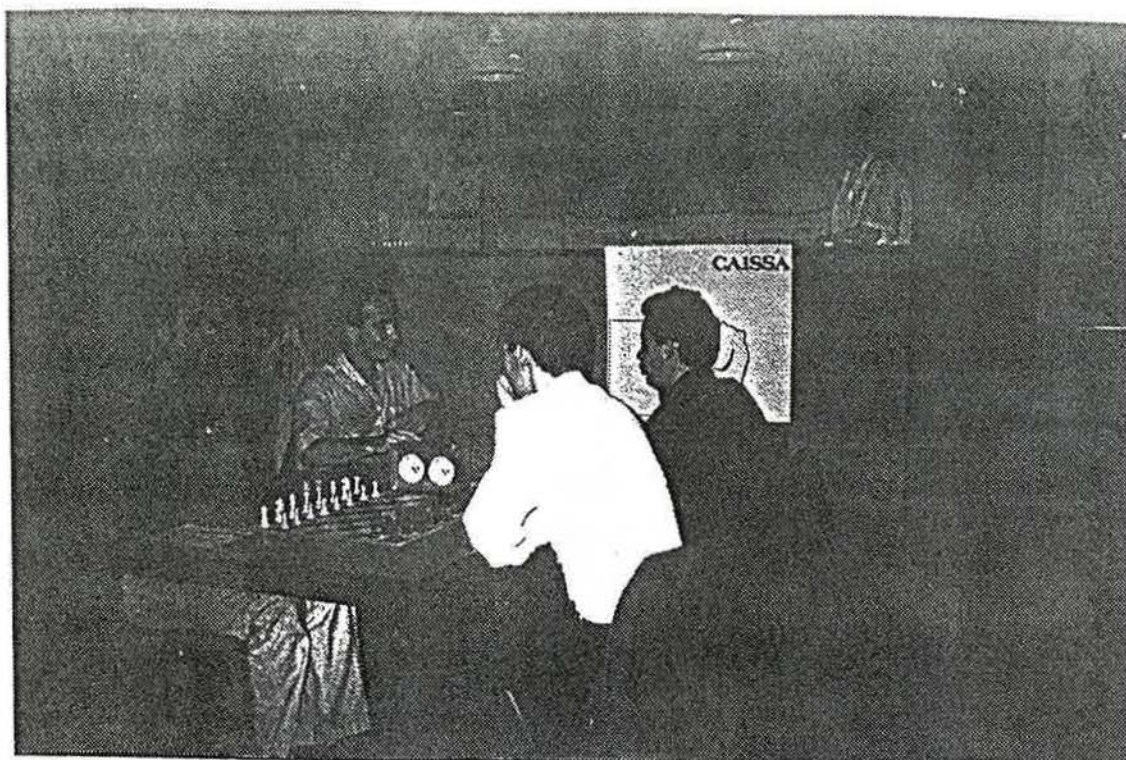
Uitslagen uit de kuil:

Smit (4) - Jonkman (4)	½-½	Van Steenis (3) - Roosendaal (3)	½-½
Hartmans (3½) - Bettman (3½)	0-1	Ruhe (3) - Rebel (3)	0-1
Ellenbroek (3½) - Janssen (3½)	½-½	Schaper (3) - Paulis (3)	½-½
Verholt (3) - Beugelink (3)	1-0	Sonja Sondij (3) - Bunnik (3)	0-1
Markus (3) - Kamphuys (3)	1-0		

En bij de piano op het alternatieve podium:	De 1'Ecluse - Sonnemans	0-1
	Buys - Nielen	0-1

Nog voor de officiële paring voor de laatste ronde van de invitatiegroep - alles wijst erop dat de partijen waarom het die ronde draait, zullen zijn: Kaar - Nep en Blauw - Overeem - komt Ron Nep met een schuldbewuste glimlach bij me langs en vraagt: "Je vindt 't toch niet erg als het remise wordt?". "Natuurlijk niet", lieg ik na enige aarzeling. Een kleine rekensom leert dat de ongedeelde eerste f 600,- ontvangt, een gedeelde eerste + tweede prijs f 500,- voor beide spelers oplevert, en bij een gedeelde eerste + tweede + derde prijs een ieder f 400,- zal ontvangen. Na enig gewiebel draait Nep weg en bestelt een kopje groentesoep. Naar ik even later verneem, brandt hij terecht zijn tong.

Een klein half uur later - het is 13.00 uur en de paring klopt - kuiert Robbert van het Kaar, soep lepelend, langs en voegt zich bij Jeroen H. en mij. Voor even is de Stichting gezellig bijeen. Jeroen en ik kijken trots naar ons kanon. Tot onze niet geringe verbazing vraagt Robbert zich plotseling af of het nog wel zo spannend zal worden. (We zagen hem wel smoezen met Nep.) Jeroen en ik verbleken. We kunnen het niet geloven. Moeten we hopen dat ook hij zijn tong brandt? Na een oermelig, maar o zo vrolijk intermezzo - Sorry Robbert - dienen we de realiteit onder ogen te zien en te vrezen dat de topser een kleur-, reuk- en sfeerloze remise zal worden. Zullen ze nog zetten doen? En hoeveel?

INVITATIEGROEP Ronde 6 24-9-1989 (middag)

Van het Kaar - Nep	$\frac{1}{2} - \frac{1}{2}$
Blaauw - Overeem	$\frac{1}{2} - \frac{1}{2}$
Royakkers - Spaan	0 - 1
Weber - Bezemer	0 - 1
Barendregt - Van Dongen	1 - 0
Swart - Van Beemdelust	0 - 1

Inderdaad gaan Kaar en Nep achter hun bord zitten en doet wit 1. e4. Zodra ik mij van het bord wegdraai en verder wandel, komen de heren (na zes zetten) remise overeen. Spaan wint in een Siciliaanse Draak na circa 20 zetten van Royakkers en verzekert zich daarmee van een geldprijs. Een kleine wens van Weber is in vervulling gegaan: zijn eerste partij tegen zijn voornaamgenoot, Bezemer. De oudste Arno wint soep lepelend. Van Beemdelust wint met zwart een vlotte Koningsindiër van Swart. Voor de prijsuitreiking is nog van niet gering belang het treffen Blaauw - Overeem. Die partij begint aldus:

1. d4, d5 2. Pc3, c6 3. f3, Lf5 4. e4, lg6 5. Ph3, e6 6. a3. Na een boeiend gevecht resulteert een remise, zodat Overeem de derde prijs met Spaan zal delen. Als allerlaatsten zwoegen Barendregt en Van Dongen een Franse partij ten einde. In het verre eindspel ontstaan oogstrelende figuraties op het bord. Tenslotte wint Rein

Door de vroege beslissing in de invitatiegroep kan de aandacht hoofdzakelijk - en niet ten onrechte- uitgaan naar de kuil, waar de stand voor het ingaan van de laatste ronde bovenin als volgt is.

1 - 3 Bettman, Jonkman en Smit	4½ uit 5
4.- 11 Bunnik, Coppes, Ellenbroek, Janssen, Markus, Prakken, Rebel en Verholt	met 4
gevolgd onder anderen door drie Caissa-spelers met 3½: Nielen, Paulis en Schaper.	

Bettman kiest met wit tegen onze Daan Smit voor de semi-agressieve bestrijdingswijze van de Pirc. Volgens Daan wordt die voornamelijk door "hakkers" gehanteerd. "Maar dat is nu afgelopen", zo meldt de zwartspeler optimistisch.

Op de achtergrond spelen zich de belangrijkste slotduels af in het Open Toernooi: Bettman - Smit en Jonkman - Verholt

Smit laat ons nog wel even beven, maar wint tenslotte op sluwe wijze. En daar Harmen Jonkman van de heer Verholt verliest (zwart bood overigens na drie zetten Koningsgambiet remise aan), begroeten wij Daan Smit als ongedeelde en ongeslagen winnar van het Eijgenbrood-toernooi 1989!

Met 5 uit 6 zullen vier spelers volgen: Rebel (die in de laatste ronde na 1. e4, c5 2. c3 van Ellenbroek won), Gerard Janssen (die Prakken in een Hollandse partij versloeg), Markus (de ongeslagen winnaar van het onlangs verspeelde Tal-toernooi, die van Michiel Bunnik won) en Verholt dus.

Andere uitslagen in de kuil:

Coppes - Schoute	0-1	Sonnemans - Van Steenis	0-1
Smit - Kleijberg	$\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$	Harrison - Schaper	0-1
Paulis - Hartmans	0-1	Roosendaal - Spreeuw	$\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$
Nielen - Haastert	1-0	Banis - Dekker	1-0

In de loop van 'de middag bereiken mij van verschillende zijden, vooral uit de lagere regionen, pikante berichten. Zo weet Tom Prent mij te vertellen dat Pim Zonjee in gewonnen positie een remise-aanbod voor zijn kiezen krijgt, hetgeen à tempo wordt getorpedeerd met de opmerking: "Dat lijkt me in deze stelling een onzedelijk voorstel". Waarom is die partij trouwens in remise geëindigd?

Han de l'Ecluse vertelt dat zijn tegenstander, een dominee in de VUT, in hopeloze situatie met zijn benen klapwiekend onder tafel achter zijn bord zit. Han (zwart) kan niet meer tegenover de goede man blijven zitten. Ik besluit even te gaan kijken. "Ik krijg het benauwd", zegt wit. Ik constateer prudent dat het al benauwd is. "Ach ja, eigenlijk sta ik al een tijdje verloren, maar we zijn overeengekomen nog even door te spelen. Je schaakt toch voor je lol." Even later capituleert hij, met de opmerking dat hij dit zijn kleinkinderen moeilijk meer kan laten zien.

Het einde van een geslaagd toernooi.

ELIJENBROODTOERNOOI

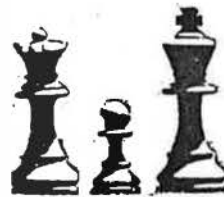
K

Robbert van het Kaar

Deze partij werd gespeeld in de cruciale vierde ronde. Blauw is voor mij een beetje een 'angstgegner'; ik heb niet zo vaak tegen hem gespeeld, maar in de schaarse partijen ben ik er niet aan te pas gekomen. Vooraf zou ik niet ontevreden met remise zijn geweest. Gelukkig had ik wit; als hij zelf wit heeft speelt hij zo'n 'systeempje' met Pc3 - brrr.

Wit: Robbert van het Kaar

Zwart: Caspar Blauw

1. e2-e4 e7-e6
2. d2-d4 d7-d5
3. Pb1-d2 Pg8-f6
4. e4-e5 Pf6-d7
5. c2-c3 c7-c5
6. Lf1-d3 Pb8-c6
7. Pg1-f3

De meest gebruikelijke zet is hier 7.Pe2, om vervolgens het ander paard naar f3 te spelen en zo punt d4 te dekken. De tekstzet impliceert een pionoffer.

7. Dd8-b6

Een andere mogelijkheid hier is 7...cxd4 8. cxd4 Pb6 met als doel a5-a4-Pa5-Pc4 met ingewikkeld spel. Voor de finesses dient u zich bij Petersma te verwoegen.

8. 0-0 Lf8-e7

In mijn ogen een sterke zet. Zwart houdt een aantal opties open. Aannemen van het pionoffer is riskant: 8...cxd4 9. cxd4 Pxd4 10. Pxd4 Dxd4 11. Pf3 Db6 12. a3! Ik heb daar al eens een artikelje in Caissa-nieuws aan gewijid.

9. Tf1-e1 c5xd4
10. c3xd4 g7-g5!

Ook nu had zwart het pionoffer kunnen aannemen. Een mogelijk vervolg na 10...Pxd4 11. Pxd4 Dxd4 12. Pf3 Db6 13. Da4 0-0 (beter is Db4) 14. Dg4 f5 15. exf6 e.p. Pxf6 16. Dh4 (dreigt Lxh7) Dd8 17. Lg5 met sterke aanval. Interessant is 11...h5!?

11. h2-h3 h7-h6
12. Pd2-b3 a7-a5
13. a2-a4 Pc6-b4
14. Ld3-b5 Ke8-d8

Intussen zijn we beland in de Jan Leijen-variant. Jan en ik hebben die in honderden vluggertjes op het bord gehad. Het ziet er allemaal krom uit, maar het is nog niet zo eenvoudig voor wit om verder te komen. Caspar vertelde na afloop van de partij dat hij deze variant voor het eerst en het laatst had gespeeld. Hint voor Jan?

15. Lc1-d2

Een moeilijke beslissing: moet de loper naar e3 (vanwege punt c5) of d2 (met als doel afruil tegen het paard. In dergelijke stellingen moet wit proberen niet te blijven zitten met zijn slechte (zwartveldige) loper, terwijl zwart zal proberen zijn manke loper van de witte velden kwijt te raken. Ik denk

achteraf dat 15. Le3 gevolgd door Tc1 en Pc5 beter was.

15. Pd7-b8
16. Pb3-c5 Pb8-a6

Slaan op c5 is niet goed: 16...Lxc5 17. dxc5 Dxc5 18. Tc1 met sterke aanval voor wit.

17. Ld2xb4 a5xb4

Na 17...Pxb4 duurt het erg lang voor Lc8 mee kan doen. Wit kan bijv. verder gaan met Pd2 en Dh5.

18. Pc5-b3 Lc8-d7
19. Lb5-d3 Pa6-c7
20. a4-a5 Db6-a7
21. Dd1-e2

Om Lb5 te verhinderen; zie ook de opmerking bij de 15e zet van wit.

21. b7-b6
22. Te1-c1 b6xa5
23. Pb3xa5
23. Da7-b6
24. Pc5-b3 Ta7-a4
25. Pf3-d2 Kd8-e8
26. Kg1-h2

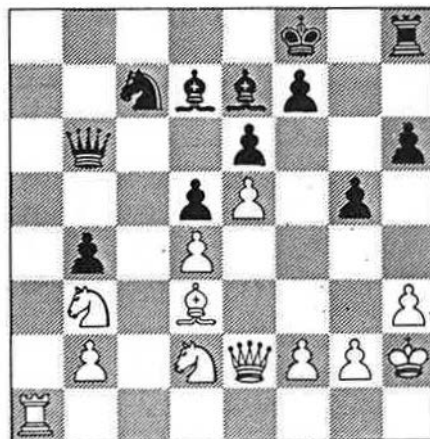
Beter was Txa5, gevolgd door Tc-a1.

Dit blijkt later tijdverlies te zijn. om Th8 in het spel te brengen.

Ik moet bekennen dat ik niet meer weet waarom ik dit speelde. Ik was onder omstandigheden al wel f2-f4 van plan, en dan staat de koning beter op h2. Een ander voordeel kan zijn dat torenruil niet met schaak plaatsvindt.

26. Ta4xa1
27. Tc1xa1 Ke8-f8

Zie de opmerking bij de 24e zet.

28. f2-f4!

Precies op het goede moment. De f-lijn moet open als de koning het meest op de tocht staat. Het is verbazend hoe snel in dergelijke stellingen het strijdtoneel zich kan verplaatsen.

28. g5xf4

Misschien niet de beste, maar op andere zetten sla ik natuurlijk niet meteen op g5, maar speel ik eerst Tf1. Ik heb dan zowel de mogelijkheid f5 als fxg5.

29. Ta1-f1 Ld7-b5

Eindelijk is zwart zijn looper kwijt, maar dat blijkt niet meer zo belangrijk te zijn.

30. Tf1xf4 Le7-g5
31. Tf4-f1 Kf8-e8
32. Pb3-c5 Lb5xd3
33. De2xd3 Db6-b5
34. Dd3-f3 Th8-f8

Daar gaat-ie weer!

Slaan op d2 gaat niet vanwege Dxf7+ en Df6+ met torenwinst. Als ik de dames zou hebben moeten ruilen zou zwart plotseling beter staan vanwege de zwakke witte pion op d4.

35. Pd2-b3 f7-f5 Hiermee dacht zwart zich te bevrijden. Dat lukt wanneer wit en passant slaat.
36. Tf1-a1! De toren heeft op de f-lijn niets meer te zoeken. Wit speelt om het zwarte centrum heen. De witte stukken zijn mobieler dan de zwarte, en dat forceert de beslissing.
36. Ke8-d8
37. Ta1-a7 Db5-c6 Er dreigde Txc7 gevolgd door Pxe6+
38. Pb3-a5 Dc6-b6
39. Dd3-b3! Alle witte stukken doen nu mee aan de aanval. De toren kan niet geslagen worden wegens het familieschaak op c6.
39. Kd8-c8
40. Db3-a4 Lg5-e7 Wat anders? Er dreigt zowel mat als dameverlies.
41. Da4-d7+ Zwart geeft het op; hij loopt mat.

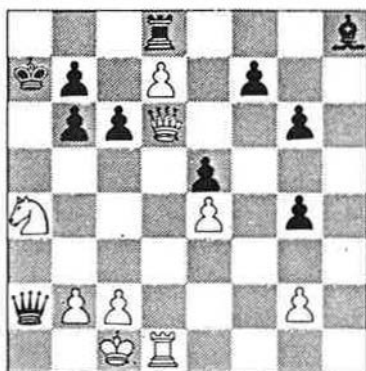
Daan Smit

Eigenbrood-toernooi

In de laatste ronde speelde ik tegen J. Bettman. De partij is zeker niet foutloos, maar wel spannend :

J. Bettman - D.W. Smit

1 Pc3 (De Sjeleipnir-opening. Met een paard met 8 poten kan het nog van alles worden) ...Pf6 2 e4 d6 (dus wordt het een Pirc). 3 d4 g6 4 h4 h5 (beiden spelen fel op winst) 5 Lc4 Lg7 6 Le3 c6 7 f3 d5 8 Le2 dxe4 9 fxe4 Pg4 10 Lxg4 Lxg4 11 Dd2 Pd7 12 Ph3 Pb6 13 Dd3 e5 14 d5 Dxh4+ ? (die pion liep niet weg) 15 Pf2 De7 (op het geplande 15...Dg3 volgt 16 Kf1 en de dame komt in moeilijkheden. Het pakken van de pion kost zwart nu anderhalve loper voor een paard) 16 Pxd4 hxg4 17 Txh8+ Lxh8 18 0-0-0 0-0-0 19 d6 De6 20 Lxb6 axb6 21 Pa4 Dxa2 22 d7+ Kb8 23 Dd6+ Ka7 (zie diagram).

Verscheidene toeschouwers dachten dat wit nu snel zou kunnen winnen met 24 Td3. Het vervolg is echter 24...Lg7, 25 Ta3 Lh6+, 26 Kd1 Db1+, 27 Ke2 Dxc2+, 28 Kf1 Dc1+ en zwart heeft eeuwig schaak. De witte koning kan niet via f2 ontsnappen omdat dan g4-g3+ komt.

Sterker was 24 Pc3! (Micha Leuw) en zwart heeft niet beter dan 24...Da1+, 25 Kd2 Da5 (Dxb2? 26 Tb1), 26 De7 Lf6, 27 Dxf6 Txd7+, 28 Ke2 Txd1, 29 Pxd1 met een lastig eindspel.

Wit koos echter de verkeerde aanvalsvortzetting en de partij was snel voorbij na 24 Dc7 Lf6 25 c3 Lg5+ 26 Td2 Da1+ 27 Kc2 Dxa4+ 28 Kb1 Dxe4+ 29 Ka2 Da4+ 30 Kb1 Th8 en 0-1.

Elwin Osterwald (1605) - Piet Ruhe (1818)

Elwin Osterwald

6e ronde, Hongaars.

1. e4 e5
2. Pf3 Pc6
3. Lc4 Le7
4. d4 exd4
5. Pxd4 Pe5?!

Beter is 5. .. Pf6; 6. Pc3 0-0 of
6. .. Lb4 met gelijk spel.

6. Lb3 Pf6
7. f4 ...

Rustiger is 7. Pc3, waarna wit iets
beter staat.

7. ... Pc6
8. e5 ...

Consequent, maar scherp. Wederom kwam
Pc3 in aanmerking.

8. ... Pe4
9. 0-0? ...

In aanmerking komt 9. Ld5, bijv. 9. Ld5
Pc5 (9. .. pxd4 10. Dxd4 Pc5; 11. 0-0
en wit staat duidelijk beter) 10. 0-0
en nu:

A. 10. .. Pb4?!; 11. Pf5 0-0 (11. ..
Pxd5; 12. Pxd5+! Kf8; 13. Dxd5 Kxg7;
14. f5! Kg8; 15. f6 Lf8; 16. Tf3 met
groot voordeel) 12. Dg4 g6; 13. Ph6+
Kg7; 14. Pxf7 Txf7; 15. Lxf7 Kxf7;
16. f5 en wit wint in de aanval.

B. 10. .. 0-0! Wit komt er niet door
hoewel hij iets beter staat.

C. 10. .. Pxd4; 11. Dxd4+ ±

9. ... Pxd4

Wint minstens de kwaliteit.

10. Ld5 ...

Anders verliest wit een stuk.

10. ... Lc5
11. Kh1 ...

11. Le3 verliest op 11. .. Pf5.

11. ... Pb3

Wint de kwaliteit.

12. Lxe4 ...

Wit besluit een volle toren te offe-
ren! Beter is 11. axb3 Pf2+; 12. Txf2
Lxf2; 13. Df3 gevolgd door f5 met
schwindelkansen.

12. ... Pxa1
13. f5 d5!

Duidelijk is dat wit bijna geen com-
pensatie heeft voor de toren.

14. Ld3 g6?

Winnend is: 14. .. 0-0; 15. f6 g6!;
(15. .. gxf6 16. Dh5 f5; 17. Lg5 en
wit heeft grote kansen) 16. Dd2 Te8;

15. Pc3? ...

Doortastender is meteen 15. e6!

15. ... c6?

Slap, na 15. .. Lxf5 zou zwart nog
steeds gewonnen hebben gestaan.

16. e6! ...

Nu loopt de witte aanval gesmeerd.

16. ... fxe6

Of: 16. .. gxf; 17. exf7+ Kxf7;
18. Dh5+ Kg8; 19. Tf3 en wit heeft
een sterke aanval.

17. fxg6 hxg6
18. Lxg6+ Kd7

Op Ke7 volgt natuurlijk Lg5+.

19. Tf7+ Le7

Of 19. .. Kd6; 20. Pe4+ Ke5; 21.
Lf4+ mat.

20. Lg5 ...

Alle witte stukken werken samen, die
van zwart helemaal niet!

20. ... Dg8

Op Te8 wint 21. Tg7.

21. Txe7+ Kd6
22. Dd3 ..

22. Pe4+ wint meteen, 22. .. Ke5;
23. Lf6+ Kf4; Df5 mat.

22. ... Pxc2
23. Pe4 Ke5
24. Lf6+

Zwart geeft het op.

Je kunt als organiserende vereniging natuurlijk slechts hopen dat je clubgenoten zo hoog mogelijk eindigen, en verder rustig afwachten.

Dat een Caissalid de titel en de prijs wegsleept, is natuurlijk het beste dat je als organisatiecomité kan overkomen.

Maar hoe deden de anderen het?

Direct onder Daan treffen we Marcel Nielen aan, met $4\frac{1}{2}$ uit 5. Diezelfde score haalden Joost van Steenis (die door ons nog steeds als een half Caissalid gezien wordt) en Robert Jan Schaper. Dat betekent dat bij de eerste 13 deelnemers $3\frac{1}{2}$ Caissaleden vertegenwoordigd zijn, de groep met minimaal $4\frac{1}{2}$ uit 6.

Daaronder komt Elwin Osterwald, die met 4 uit 6 een ratingprijs verdiende van f 175,-! Hij viel in de groep van 0 - 1650, evenals Piet Jonkman die met hetzelfde bedrag op zak naar huis ging. Gefeliciteerd!

Elders in dit nummer treft u een partij aan van Elwin, die tijdens het toernooi telkens weer zenuwachtig in de rondte dreutelde, zich afvragend of hij nu wel of niet gewonnen stond. Piet Jonkman zie je gewoon niet, die speelt rustig zijn partijtjes.

Of Dick Paulis tevreden is met zijn $3\frac{1}{2}$ uit 6 weet ik eigenlijk niet, ik geloof niet dat Dick zich erg druk maakt om die dingen, maar Han de l'Ecluse zal ongetwijfeld met een hogere score rekening gehouden hebben. Onze toernooizaal heeft iets onverbiddelijks: wie niet goed speelt wordt uit de 'kuil' verbannen. Nog één die dat aan den lijve ondervonden heeft: Cees Sterrenburg, met 3 uit 6. Het geheime Caissalid Frans de Vreeze heeft via dit jaarlijks contact met Caissa $2\frac{1}{2}$ uit 6 weten te scoren, in gezelschap van Jeanne Potters en, verrassenderwijze, ook Joop Reiber.

Tenslotte lijken mij Peter de Casparis en Pim Zonjee met 2 uit 6 (eigenlijk 5, wegens een bye) iets te laag geëindigd.

De punten van Mirjam Klijnkramer zijn op een originele manier bij elkaar gesprokkeld, zoals u op de lijst hierna kunt zien. Het is een andere lijst dan gewoonlijk, er komen geen weerstandspunten op voor, maar Wil Haggenburg heeft een prachtig overzicht gemaakt van het spelverloop. U kunt per ronde zien hoe u gespeeld hebt (+:winst, -:verlies, =:remise) en ook tegen wie en met welke kleur.

(Daan Smit)

INVITATIE EIJGENBROODTOERNOOI 1989										
TOERNOOI-OVERZICHT		na 6 ronden								
speler		rating	score	tpr	R1	R2	R3	R4	R5	R6
1 Kaar,RH vt		2112	4.5	2294	=w7	+z12	=z3	+w5	+z4	=w2
2 Nep,R		2141	4.5	2281	+z8	+w6	-z4	+w7	+w3	=z1
3 Spaan,MT		2129	4	2242	+w9	+z5	=w1	=w4	-z2	+z10
4 Overeem,M		2095	4	2201	+w11	+z7	+w2	=z3	-w1	=z5
5 Blauw,C		2290	3.5	2171	+z10	-w3	+z6	-z1	+w8	=w4
6 Bezemer,Arno		2265	3.5	2141	+w12	-z2	-w5	=z8	+w10	+z9
7 Barendregt,R		1935	3	2031	=z1	-w4	+w9	-z2	=z12	+w11
8 Beemdelust,R v		1993	2.5	2051	-w2	+z11	-w10	=w6	-z5	+z12
9 Weber,Arno		1976	2.5	1990	-z3	=w10	-z7	+w12	+z11	-w6
10 Royakkers,G		2089	2	1959	-w5	=z9	+z8	=w11	-z6	-w3
11 Dongen,R v		1851	1.5	1824	-z4	-w8	+w12	=z10	-w9	-z7
12 Swart,M		2013	0.5	1621	-z6	-w1	-z11	-z9	=w7	-w8

EIJGENBROODTOERNOOI 1989

TOERNOOI-OVERZICHT na 6 rondes

speler	rating	score	tp	R1	R2	R3	R4	R5	R6
1 Smit, DW	2132	5.5	2311	+w91	+z20	+w38	+z2	=w7	+z6
2 Rebel, A	2015	5	2111	+w103	+	+z50	-w1	+z71	+w15
3 Verholt, G	2136	5	2089	+z79	=w17	=z24	+w35	+w23	+z7
4 Janssen, G	1876	5	2057	+z86	=w35	+z111	+w39	=z15	+w19
5 Markus, JR	2119	5	2039	-w50	+z114	+w92	+z93	+w25	+z18
6 Bettman, J	1931	4.5	2134	+w57	=	+z40	+w45	+z9	-w1
7 Jonkman, Harmen	1903	4.5	2125	+w58	+z75	+w11	+z10	=z1	-w3
8 Schoute, FB	2123	4.5	2097	+z60	+w43	-z15	=	+w65	+z17
9 Hartmans, Eddy	2076	4.5	2064	+z70	+w61	+z12	=w15	-w6	+z34
10 Nielen, M	2048	4.5	2030	+z54	+w27	=z14	-w7	+z39	+w36
11 Steenis, J v	2041	4.5	2027	+z66	+w46	-z7	+w97	=w14	+z40
12 Banis, Jan	1916	4.5	1969	+z115	+w63	-w9	+z51	=z22	+w37
13 Schaper, RJ	1955	4.5	1922	=z55	+w82	=	+z91	=w34	+z35
14 Roosendaal, EMM	1910	4	2049	+z100	+w51	=w10	=	=z11	=w22
15 Ellenbroek, T	1973	4	2046	+w90	+z72	+w8	=z9	=w4	-z2
16 Osterwald, Elwin	1605	4	1980	=z32	+w48	=z17	=w43	=z61	+w71
17 Coppes, Wessel	1874	4	1977	+w69	=z3	=w16	+	+z21	-w8
18 Bunnik, Michiel	1940	4	1974	+z114	+w47	=w22	=z30	+z55	-w5
19 Prakken, H	2014	4	1962	+z44	=w34	+z36	=	+w32	-z4
20 Zwetsloot, PL	1865	4	1958	+z85	-w1	=z26	=	+w51	+w66
21 Vegt, C vd	1960	4	1954	+z26	=w37	=z31	+w47	-w17	+z72
22 Spreeuw, Jaap	2089	4	1944	+z109	+w93	=z18	=	=w12	=z14
23 Beugelink, E	1929	4	1938	+w59	=z49	=w37	+w50	-z3	+z63
24 Smit, FP	1839	4	1926	+z118	=w67	=w3	=z42	+z75	=w29
25 Kamphuis, D	1928	4	1924	+z68	=	=w49	+w81	-z5	+z53
26 Jonkman, GTP		4	1923	-w21	+z113	=w20	=	+z97	+w61
27 Hoffman, R	1853	4	1907	+w96	-z10	+w101	=w29	=z49	+z55
28 Bruijn, A de	1981	4	1904	+z53	=w40	-z34	+w76	=z31	+w60
29 Kleijberg, A	2077	4	1902	-w49	+z57	+w63	=z27	+w30	=z24
30 Aurich, R v	1850	4	1854	+z83	=	+w52	=w18	-z29	+w64
31 Kleine, W	1810	4	1852	=w110	+z102	=w21	=z38	=w28	+z52
32 Coppen, H	1879	4	1798	=w16	=z80	+w77	+w41	-z19	+z59
33 Strijbis, P	1884	4	1775	=z82	+z94	-w55	=w54	+z50	+w49
34 Paulis, D	1821	3.5	1974	+w64	=z19	+w28	=	=z13	-w9
35 Harrison, AJ	1590	3.5	1951	+w84	=z4	+w89	-z3	+z45	-w13
36 Haastert, R v	1814	3.5	1936	+	=	-w19	+z68	+w42	-z10
37 Dekker, LM	1802	3.5	1891	+w41	=z21	=z23	=	+w43	-z12
38 Ecluse, JJ de 1	1991	3.5	1877	+w81	+z65	-z1	=w31	-w40	+z77
39 Buys, J	1832	3.5	1867	+z42	=	+w94	-z4	-w10	+z78
40 Sonnemans, R	1805	3.5	1866	+z56	=z28	-w6	+w106	+z38	-w11
41 Boer, LB de	1423	3.5	1840	-z37	+w66	+w72	-z32	+w89	=z48
42 Mastenbroek, E	2066	3.5	1824	-w39	+z100	+w79	=w24	-z36	+z76
43 Molier, J	1865	3.5	1822	+w76	-z8	+w90	=z16	-z37	+w81
44 Fleur, MHA	1675	3.5	1791	-w19	+z116	=	-w48	+z106	+z84
45 Wismeyer, J	1838	3.5	1784	+w105	=	+z67	-z6	-w35	+w75
46 Beukema, HJ	1841	3.5	1741	+z108	-z11	-w75	+w80	=z81	+w87
47 Mo'ller, W	1780	3.5	1679	+w116	-z18	+w112	-z21	=w78	+z83
48 Schoorl, AEJ	1841	3.5	1642	=w92	-z16	+w82	+z44	=z59	=w41
49 Moll, Arne	1734	3	1934	+z29	=w23	=z25	=	=w27	-z33
50 Ordodi, M	1748	3	1911	+z5	+w62	-w2	-z23	-w33	+z96
51 Lont, Iwan	1707	3	1863	+z74	-z14	+w73	-w12	-z20	+w92
52 Otten, AM	1490	3	1858	+w97	=	-z30	+w111	=z67	-w31
53 Gompel, Rob v	1742	3	1856	-w28	+z105	=	=w67	+z62	-w25
54 Kreijfelt, EP v	1710	3	1851	-w10	=	+z110	=z33	=w84	=w67
55 Sondij, Sonja	1634	3	1813	=w13	+z110	+z33	=	-w18	-w27
56 Nijssen, HMC	1445	3	1811	-w40	=	+z103	=w74	-z60	+w111
57 Heer, WHR de	1621	3	1792	-z6	-w29	=z108	+w110	=z73	+w93
58 Thijs, JH ten	1611	3	1781	-z7	-w74	+z105	=	=w70	+w97
59 Oosten, J v	1696	3	1769	-z23	=	+w102	+z89	=w48	-w32
60 Keulen, O v	1753	3	1762	-w8	=	=z96	+z69	+w56	-z28
61 Dinsbach, G	1855	3	1762	+z107	-z9	+w88	=	=w16	-z26
62 Sterrenburg, C	1958	3	1723	+w95	-z50	+w70	-z71	-w53	+z90
63 Markus, GA	1763	3	1723	+w113	-z12	-z29	+w96	+z92	-w23

TOERNOOI-OVERZICHT na 6 rondes

speler	rating	score	tp	R1	R2	R3	R4	R5	R6
64 Dinteren, A v	1482	3	1721	-z34	-w70	+z86	+w88	+w91	-z30
65 Raasveld, JCM v	1818	3	1721	+z117	-w38	=z106	+w87	-z8	=w68
66 Hoop, GJ de	1705	3	1720	-w11	-z41	+w107	+z99	+w93	-z20
67 Bouton, N	2022	3	1718	+w77	=z24	-w45	=z53	=w52	=z54
68 Helmer, P	1617	3	1710	-w25	=	+z115	-w36	+z111	=z65
69 Wilschut, L		3	1701	-z17	-w73	+z117	-w60	+w116	+z91
70 Theunissen, M mw	1731	3	1700	-w9	+z64	-z62	=w98	=z58	+w99
71 Ruhe, P	1818	3	1678	-w94	+z78	+z98	+w62	-w2	-z16
72 Brain, HH	1782	3	1665	+z104	-w15	-z41	+w85	+z95	-w21
73 Clement, E	1943	3	1658	-w75	+z69	-z51	=	=w57	+z101
74 Bonoo, IS	2044	3	1637	-w51	+z58	-w91	=z56	=z90	+w95
75 Cornelisssen, WAM	1623	2.5	1801	+z73	-w7	+z46	=	-w24	-z45
76 Groot, R de	1742	2.5	1741	-z43	+w83	=	-z28	+w100	-w42
77 Beukema, RJ	1691	2.5	1730	-z67	+w108	-z32	=	+w82	-w38
78 Lie, GH	1523	2.5	1693	-z89	-w71	+w114	+z79	=z47	-w39
79 Gu'nther, Ramses	1759	2.5	1678	-w3	+z99	-z42	-w78	+z98	=w80
80 Moes, W	1610	2.5	1673	=	=w32	-z97	-z46	+w104	=z79
81 Bosschieter, P	1664	2.5	1673	-z38	+w118	+w84	-z25	=w46	-z43
82 Siebelhoff, Herman	1609	2.5	1651	=w33	-z13	-z48	+w108	-z77	+w112
83 Boom, H	1536	2.5	1610	-w30	-z76	=	+w109	+z103	-w47
84 Frank, A	1871	2.5	1577	-z35	+w86	-z81	+w101	=z54	-w44
85 Vreeze, F de	1580	2.5	1564	-w20	-z97	+w104	-z72	=z112	+w106
86 Mulder, JM		2.5	1524	-w4	-z84	-w64	=z117	+w110	+z113
87 Potters, Jeanne	1656	2.5	1501	=	-z92	+w109	-z65	+w113	-z46
88 Jongh, B de	1644	2.5	1492	=	=w106	-z61	-z64	=w102	+z108
89 Reiber, BJ	1686	2.5	1487	+w78	=	-z35	-w59	-z41	+w107
90 Haart, Allard de	1654	2	1713	-z15	+w117	-z43	=	=w74	-w62
91 Weijers, TF	1757	2	1688	-z1	+w107	+z74	-w13	-z64	-w69
92 Kuyper, HJH	1501	2	1668	=z48	+w87	-z5	=	-w63	-z51
93 Scheermeijer, PHA	1858	2	1667	+w99	-z22	+w95	-w5	-z66	-z57
94 Duivenvoorde, B	1463	2	1616	+z71	-w33	-z39	-w103	-	+z115
95 Koes, R	1645	2	1611	-z62	+w104	-z93	+w112	-w72	-z74
96 Duijm, MJA	1562	2	1599	-z27	=	=w60	-z63	+w114	-w50
97 Casparis, HP de	1837	2	1584	-z52	+w85	+w80	-z11	-w26	-z58
98 Kloppenburg, R	1504	2	1564	=	=z101	-w71	=z70	-w79	=z100
99 Wolters, DCP	1570	2	1488	-z93	-w79	+z116	-w66	+w115	-z70
100 Prent, T	1617	2	1472	-w14	-w42	+z118	=	-z76	=w98
101 Gould, PB	1639	2	1471	=	=w98	-z27	-z84	+	-w73
102 Broek, AW	1509	2	1462	=	=w31	-z59	=w115	=z88	=w103
103 Zonjee, WJM	1685	2	1445	-z2	=	-w56	+z94	-w83	=z102
104 Woestijne, F vd	1410	2	1395	-w72	-z95	-z85	+w118	-z80	+w114
105 Troost, CA		2	1392	-z45	-w53	-w58	-z114	+z118	+w116
106 Hart, F		1.5	1464	=	=z88	=w65	-z40	-w44	-z85
107 Kok, P	1563	1.5	1455	-w61	-z91	-z66	=	+w117	-z89
108 Neidig, A	1509	1.5	1433	-w46	-z77	=w57	-z82	+z109	-w88
109 Mantel, CS	1351	1.5	1412	-w22	=	-z87	-z83	-w108	+w117
110 Ligtenberg, M mw	1431	1.5	1337	=z31	-w55	-w54	-z57	-z86	+w118
111 Langbroek, MH	1769	1.5	1319	+z112	=	-w4	-z52	-w68	-z56
112 Kuperus, F	1366	1.5	1311	-w111	+	-z47	-z95	=w85	-z82
113 Klijnkraker, M mw	1352	1.5	1040	-z63	-w26	+	=	-z87	-w86
114 Gransbergen, P	1623	1	1385	-w18	-w5	-z78	+w105	-z96	-z104
115 Heuvel, SE vd	1219	1	1249	-w12	=	-w68	=z102	-z99	-w94
116 Louiszoon, HJ	1404	1	947	-z47	-w44	-w99	+	-z69	-z105
117 Bleek, MC v	1472	0.5	1201	-w65	-z90	-w69	=w86	-z107	-z109
118 Handoko, F		0	882	-w24	-z81	-w100	-z104	-w105	-z110

Zo schaakt de jeugd

Frans Oranje

De eerste wedstrijd extern van Caïssa 1 Jeugd tegen Almere was nog niet zo'n erg groot succes. Er leek een prachtige overwinning uit de bus te komen. Arjan had op een gegeven moment aan bord 1 zijn tegenstander in de tang. En Jan aan het 4e bord en Aart leken erg goed te staan. Bij Aart dachten wij dat het gauw mat zou zijn. Alleen Emiel stond niet erg gemakkelijk aan bord 2. En wat gebeurt dan opeens?

Aart raakt opeens een paar stukken en de kluts kwijt en verliest heel snel. Jan vergaat het niet veel beter, zijn prachtige cavalerie is plots verdwenen, de partij verloren. Emiel let slecht op de klok en wordt daar na elke zet door zijn tegenstander op gewezen. Emiel vergeet ook op te geven, als hij een Dame en een Toren achter staat. En dan staat hij ineens mat!

Arjan heeft nog het beste spel, maar het is moeilijk, en het duurt lang. Dan in het slot toch nog een fout en Caïssa verliest met 4 - 0!

Op 14 november spelen we tegen Chaturanga. Dat is een thuiswedstrijd op dinsdag en laten we hopen, dat de mannen (!) dan iets koelbloediger zijn. Thijs aan bord 1 mag laten zien wat hij waard is, Arjan bord 2, Emiel bord 3 en Aart bord 4.

De anderen moeten nog even wachten tot ze aan de beurt komen. Isheen, Jeroen, Eric en Justin zijn aan de schriftelijke proefexamens begonnen. Ze vinden het makkelijk, maar leren toch even hoe je 'en-passant' kunt slaan, of en wanneer je mag rokeren. De examens worden wel moeilijker. Maar de volgende keer krijgen jullie meer vragen, en met diagrammen, dat scheelt in tijd en je kunt geen 'opzet-fouten' maken. Maar dan krijgen jullie ook maar eventjes 22 vragen!

Het Elo-systeem

Het internationale Elo-systeem is ontworpen door de in de VS woonachtige Hongaarse fysicus prof. Arpad E. Elo. Het geeft een getalsmatige indicatie voor de speelsterkte van schakers, op grond van hun resultaten in het recente verleden. Het wordt sinds 1968 door de FIDE toegepast.

Hoe werkt het systeem? In principe eenvoudig. In het Elo-systeem draait alles om *verschillen* in punten (de absolute hoogte van die punten is arbitrair).

Wat betekent nu een verschil van zo-en-zoveel Elo-punten tussen de ene speler en de andere? Dit: dat je een uitspraak kunt doen over de wederzijdse winstverwachting. Het Elo-systeem is niet meer dan een afspraak die statistische gefundeerde winstverwachtingen 'vertaalt' in een speelsterktegetal, de *rating*. Het systeem kan worden toegepast voor één partij, voor een reeks partijen (een match), maar ook voor een toernooi met een groot aantal verschillende deelnemers.

Een voorbeeld. Stel, Karpov (2.755 Elopunten) en Timman (2.635) spelen een onderlinge match om tien partijen. Het verschil tussen de beide grootmeesters bedraagt 120 Elopun-

ten. Volgens de omrekeningstabel van het Elo-systeem behoort bij dit verschil Karpov 66 procent van de partijen te winnen. Daar de match over tien partijen gaat, is de verwachte uitslag 6,5-3,5 in het voordeel van Karpov.

Dit is de ene helft van het verhaal. De andere is, dat het in een match of een toernooi nooit zo gaat als je op grond van de Elo-verschillen zou verwachten. Stel, dat Karpovs score tegenvalt en hij wint met slechts 6-4. Dan werkt het systeem omgekeerd en wordt op grond van die uitslag Karpovs rating aangepast (evenals die van Timman overigens). Er vindt dus steeds een terugkoppeling plaats van speelresultaat naar rating.

De aanpassing geschiedt volgens de eenvoudige formule $R_n = R_o + K(W - W_e)$, waarbij R_n staat voor de nieuwe rating, R_o voor de oude, W het aantal behaalde matchpunten is (6) en W_e het aantal verwachte matchpunten (6,5). K ten slotte is de *rating punt factor*, een afgesproken constante om de verschuivingsnelheid van de ratings in het gewenste tempo te doen verlopen (10 voor grootmeesters). In het voorbeeld stelt Karpov een half matchpuntje teleur en daalt zijn oude rating volgens de formule met $10 \times (5 - 4,5) = 5$ tot 2.750 punten. Timman krijgt, ondanks zijn verlies, er vijf punten bij.

In toernooien gaat het wat ingewik-

kelder, maar het principe is eender. De Elo-score van een speler wordt dan vergeleken met het gemiddelde van zijn tegenstanders en wanneer hij boven dan wel onder verwachting speelt, wint hij volgens dezelfde formule Elo-punten of raakt ze kwijt. De FIDE publiceert elk half jaar (op 1 januari en 1 juli) een nieuwe internationale ratinglijst, waarop uitsluitend de spelers met een rating boven de 2.200 staan vermeld. De ratings worden dus niet per evenement, maar per periode van een half jaar opge maakt (de recordrating van Kasparov is dan ook nog pas officieus: alleen als hij hem weet vast te houden tot 1 december zal hij officieel geldig zijn). De ratings worden tot op één decimaal achter de komma berekend, maar in de lijst worden ze op veelvouden van 5 punten afgerond. Het Elo-ratinglijst zegt uiteraard niets over de schaaktechnische kwaliteiten (stijl, combinatievermogen, positie spel etc.) van spelers. Die kunnen nog altijd het best door collega-schakers worden beoordeeld. Niettemin is het Elo-systeem 'objectief' in die zin, dat het een redelijk betrouwbare weergave geeft van de speelsterktes zoals die tot uitdrukking komen in de onderlinge *resultaten* (winst, remise en verlies).

F.E.

Kasparov mag dan nu de meeste Elo-punten aller tijden hebben behaald, maar in werkelijkheid doen zijn prestaties nog altijd 30 tot 60 Elopunten onder voor die van Fischer. Het inflatoire effect van een idiote FIDE-regel.

Felix Eijgenraam

Waar de schaakkolommen al weken over vol stonden, is Kasparov gisteren in Tilburg dan inderdaad gelukt: hij verbeterde het Elo-ratingrecord aller tijden van de legendarische Amerikaan Bobby Fischer. Die verliet na zijn match om de wereldtitel met Boris Spasski in 1972 de schaakarena met de duizelingwekkende score van 2.785 Elopunten, 200 punten meer dan zijn naaste concurrenten.

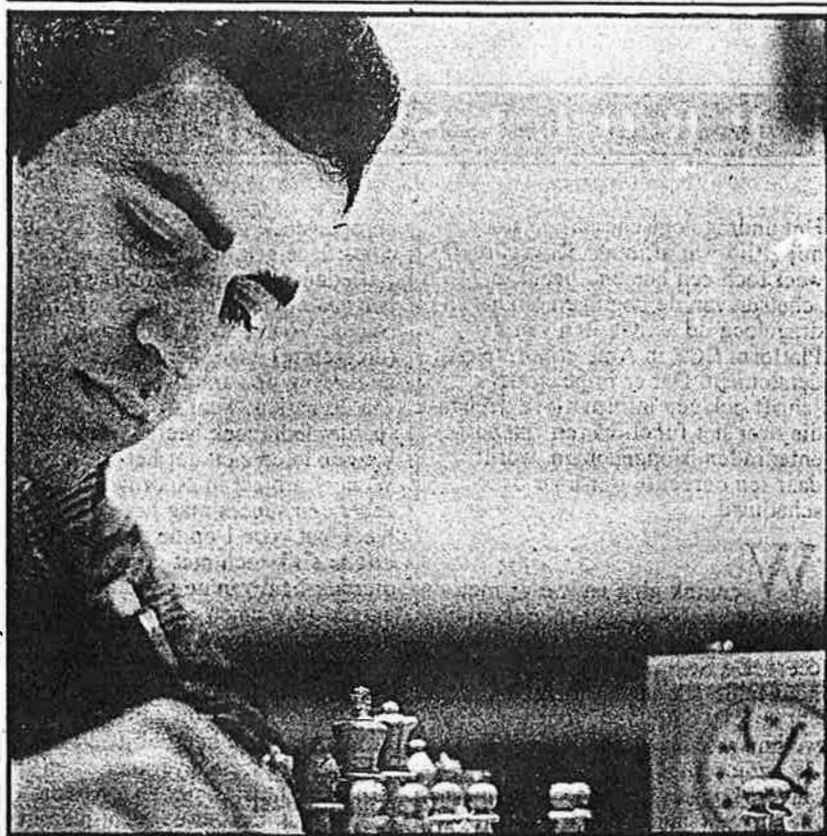
Kasparov is hem na zijn overwinning op de Noor Agdestein gisteren voorbijgestreefd en staat nu officieus op 2.795 punten. Voor het NOS-journaal van afgelopen zaterdag zei hij het 'erg belangrijk' te vinden dat 'het Elo-record nu in handen is van een actieve schaker en niet van iemand die is weggegaan'. 'De naam van Fischer', concludeerde hij, 'behoort nu tot de geschiedenis'.

Deze uitspraak laat aan duidelijkheid weinig te wensen over. De wereldkampioen zegt het niet met zo veel woorden, maar de suggestie is zonneklaar: niet Fischer, maar hij mag zich vanaf heden de beste schaker aller tijden noemen.

En inderdaad, als je alleen naar de punten kijkt, is er geen andere conclusie mogelijk. Maar kloppen de cijfers wel? Kun je de ratings (speelsterktegetallen) van Fischer toen en Kasparov inderdaad met elkaar vergelijken?

Helaas voor Kasparov luidt het antwoord nee. Nauwkeurige analyse van het Elo-systeem zoals het de laatste tien jaar door de FIDE (de wereldschaakfederatie) wordt gehanteerd, wijst uit dat Kasparovs huidige score ten opzichte van die van Fischer uiterst geflatteerd is. Dat komt, doordat de Elo-ratings van schaakgrootmeesters aan de wereldtop sinds Fischer (maar vooral sinds 1981) aan een stelselmatige inflatie onderhevig zijn geweest. Correctie voor die inflatie leidt tot de verras-

Gari Kasparov Bobby Fischer

Gari Kasparov

Foto: Klaas-Jan van der Weij

sende uitkomst dat Kasparovs werkelijke niveau *niet 10 punten hoger, maar 30 tot 60 punten lager ligt dan dat van Fischer.*

Deflatie

Hoe kan dat? Welke feiten vertoont het Elo-systeem dat de ratings geleidelijk omhoog kunnen gaan?

Het antwoord luidt: geen. Dat het toch gebeurt ligt niet aan het systeem zelf, maar aan de manier waarop er door de FIDE mee wordt omgesprongen.

Er is maar één mechanisme inherent aan het systeem zelf waardoor de ratings op de lange duur kunnen gaan verschuiven, maar dat werkt juist de andere kant op. Arpad Elo, de architect van het naar hem genoemde systeem (zie kader voor nadere uitleg) wees in zijn publicaties op de mogelijkheid van *deflatie* als gevolg van het speelsterkteverloop van vooral jonge spelers.

De speelsterkte van een schaker, zo luidde Elo's redenering, is gedurende diens carrière niet constant. Gemiddeld vertoont de prestatiecurve van een schaker een maximum tussen het vijfendertigste en het veer-

tigste levensjaar. Voor dit maximum maakt de gemiddelde speler een sterke groei door, waarbij hij veel Elopunten aan de ratings van zijn tegenstanders onttrekt. Na het maximum zakt zijn rating langzaam omlaag totdat hij, oud en het schaken zat, de arena verlaat. Maar daarbij zal hij zelden of nooit lager eindigen dan hij op de ratinglijst begonnen is (denk bij voorbeeld aan Kortstnoij, die duidelijk over zijn hoogtepunt heen is maar toch nog steeds in de absolute wereldtop meedraait). Een schaker geeft aan het eind van zijn loopbaan dus minder punten aan de poule terug dan hij er aan het begin aan onttrok.

Om dit deflaterende effect tegen te gaan, hanteert de FIDE voor snel groeiende jeugdspelers een afwijkende, hoge veranderingconstante *K* (zie kader), waardoor ze tijdens hun klim naar de top meer punten winnen dan hun tegenstanders verliezen. Ze komen op die manier sneller op hun 'werkelijke' niveau en snoepen daarbij minder punten af van de poule als geheel. Dit houdt de deflatie binnen de perken, zij het niet helemaal.

Damesschaak

Een tweede bron van inflatie' was het FIDE-besluit om per 1 januari 1987 alle vrouwelijke schakers (op enkele zeer sterke speelsters na) 100 Elopunten cadeau te geven. De dameslijst van de FIDE telt circa 800 speelsters. Samen kregen deze er dus opeens $100 \times 800 = 80.000$ punten bij.

Wat gebeurt er met die punten? De meeste dames, zeg 90 procent, spelen uitsluitend in damestoernooien. De laatste jaren wordt het echter steeds meer usance om ze te laten meespelen in gemengde open kampioenschappen, waarbij de hoogst geklasseerde dame dan een aparte dameshoofdprijs krijgt. Zo speelden op het open toernooi in Oostende vorige maand niet minder dan 5 dames mee.

Het gevolg is duidelijk: de damespunten 'lekken' op die toernooien 'weg' naar de mannen. Per gemengde partij (ongeacht winst, remise of verlies) geven de dames een cadeautje weg van een kleine 2 Elopunten. Stellen we het aantal gemengd spelende dames op 100 en hun gemengde partijen op 10 per jaar (een conservatieve schatting), dan 'lekken' er dus $2 \times 10 \times 100 = 2.000$ Elopunten per jaar weg naar de 6.000 mannen. Die krijgen er op jaarbasis een derde Elopunt bij, een inflatie van 3 Elopunten per 10 jaar.

Daarmee zij we er nog niet. Er is nog een derde inflatiemechanisme, dat direct voortvloeit uit een FIDE-regel met betrekking tot de intree van nieuwe spelers op de internationale lijst. Die regel luidt dat alleen prestaties boven de 2.200 meetellen. Stel nu, dat een goede amateur met een rating van 2.175 drie sterk bezette zomertoernooitjes speelt. Op een daarvan scoort hij, dank zij een gruwelijke blunder van een veel sterkere tegenstander, boven zijn niveau en stijgt zijn rating in een klap naar 2.350. Op de twee andere toernooien daarentegen presteert hij matig. Dank zij de FIDE-regel wordt nu alleen het eerste resultaat meegeteld en wordt zijn officiële rating 2.350. Maar omdat het een 'toevalstreffer' betrof is die rating geflatteerd en worden zijn punten vervolgens al snel door andere schakers op de FIDE-lijst 'afgesnoept'.

Het resultaat: inflatie. Het aandeel nieuwelingen op de internationale ratinglijst bedraagt elk half jaar ongeveer 5%, dat wil zeggen 300 spelers. Gaan we uit van 25 'inflatiepunten' per nieuwkomer per jaar (een willekeurige, maar niet onredelijke schatting: vaak komen ze bij 2.350 binnen, wat 150 inflatiepunten betekent, maar niet iedereen zakt natuurlijk vervolgens weer terug onder de 2.200), dan brengen ze

samen $25 \times 300 = 7.500$ loze Elopunten in de internationale FIDE-poule, wat neerkomt op 1,75 punt per speler per jaar. Per tien jaar betekent dat een inflatie van 12,5 punten per speler.

En nog is hiermee de lijst niet uitgeput. Men denke bij voorbeeld ook aan de regel, dat spelers op schaakolympiades zelf mogen kiezen of ze hun partijen wel of niet mee laten tellen voor de Elo-rating. Hoog geklasseerde spelers hebben vaak de voorkeur van niet, zwakkere spelers daarentegen van wel. De reden: de sterken hebben veel, de zwakkeren meer heel weinig te verliezen. Netto resultaat — opnieuw — inflatie.

Welk effect heeft dit alles nu op de rating van Kasparov? Voorlopig geen enkel. De hierboven geschetste inflatie-mechanismen werken vooral 'bottom-up', van beneden naar boven. Men stelle zich de internationale schaakwereld voor als een pyramide, met aan de basis een groot aantal spelers van net boven de 2.200 Elopunten en eenzaam bovenaan de top de wereldkampioen. De injectie van de 'vrouwenpunten' en de inflatiepunten door toevalstreffers vindt vooral plaats aan de basis. De wereldtop merkt er niets van. Ook zullen de grootmeesters niet of nauwelijks profiteren van fouten in hun voordeel om de eenvoudige reden dat hun ratings beter worden gecontroleerd en bovendien door hun concurrenten angstvallig in de gaten worden gehouden.

Weliswaar sijpelen de 'bottom-up' inflatiepunten langzaam maar zeker naar boven door, als een zich traag verspreidende olievlek. Maar daar gaat veel tijd over heen. Hoe veel tijd weet niemand, maar zeker is dat het vele jaren, mogelijk decennia zal duren eer de 'opkruipende damespunten' worden gecasseerd door topschakers als Timman, Karpov en Kasparov.

Geen terugkoppeling

Valt het dus voorlopig allemaal wel mee met die inflatie?

Nee. Er is nog een inflatiemechanisme dat juist en vooral gevolgen heeft voor de wereldtop en dat alle tot nu toe besproken mechanismen in de schaduw stelt. Het is het gevolg van een uiterst dubieuze reglementswijziging van de FIDE in 1981, die er op neer komt dat vanaf dat jaar toernooiwinnaars nooit meer Elopunten kunnen verliezen.

Wat betekent dit in de praktijk? Het betekent, dat de Elo-balans stelselmatig wordt scheefgetrokken ten gunste van de betere spelers, omdat de terugkoppeling van de toernooiresultaten naar de ratings niet meer volledig is. Immers, het komt gere-

FIDE-fouten

Hier tegenover staan echter verscheidene mechanismen die leiden tot inflatie. In de reglementen van de FIDE zoals die de afgelopen jaren zijn vastgelegd, zitten een aantal eigenaardigheden die onontkoombaar tot een geleidelijke verhoging van iedereens rating leiden. Sommige daarvan hebben betrekkelijk kleine gevolgen, maar één heeft een buitengewoon drastisch effect en wel met name op de ratings van Karpov en Kasparov.

Beginnen we met de kleine. De FIDE-ratings worden twee keer per jaar bijgesteld. Op de internationale lijst staan uitsluitend de spelers met een rating van boven de 2.200. Dat zijn er op dit moment zo'n 6.000.

Helaas maakt de FIDE bij het berekenen nogal wat fouten. Volgens een schatting van *ratingcommissaris* dr. K. Dekker van de Koninklijke Nederlandse Schaak Bond is een schrikbarend groot deel van de halfjaarlijks door de FIDE gepubliceerde ratings onjuist: maar liefst 5 tot 10 procent. Dekker baseert dit cijfer op zijn jarenlange ervaring met de Nederlandse spelers op de FIDE-lijst. Het aantal Nederlanders' boven de 2.200 bedraagt de laatste jaren ongeveer 120; zo'n 80 daarvan zijn actieve spelers. Per jaar wijzen zeker 3 van die 80 spelers op een fout van 10 of meer Elopunten in hun nadeel. Na reclamering wordt die fout dan alsnog gecorrigeerd.

Men mag er van uitgaan, dat het aantal fouten naar de andere kant, dus in het voordeel van spelers, even groot is. En aldus bevoordeelde spelers zullen het natuurlijk wel uit hun hoofd laten om een dergelijke fout te reclameren. Het gevolg: hun rating is oneigenlijk hoog en de extra punten geven zij, ongeacht hun resultaten, geleidelijk door als cadeautjes aan hun tegenstanders.

Stellen we, afgaande op Dekkers ervaringen, het aandeel van dergelijke niet-gecorrigeerde 'voordelige' fouten op 5 procent, dan betekent dit dat ieder half jaar $0,05 \times 6.000 \times 10$ ofwel 3.000 'loze' Elopunten de lijst binnensluipen, ofwel 1 Elopunt per speler per jaar. Toegegeven, deze schatting is natte-vingerwerk, maar meer dan een factor twee kan ze er moeilijk naast zitten. En 0,5 Elopunt inflatie per speler per jaar komt in tien jaar nog altijd neer op een gemiddelde stijging van 5 Elopunten over het hele veld.

geld voor dat een schaker een toernooi wint, ofschoon hij *onder zijn niveau* speelt. Bij een rechtvaardige toepassing van het Elo-systeem zou dit hem Elopunten moeten kosten, maar sinds 1981 mag hij zijn punten houden. De regel geldt overigens niet voor matches om het wereldkampioenschap.

Het is duidelijk, dat vooral de regelmatige winnaars van deze regel profiteren. En de afgelopen jaren zijn dat met name Karpov en Kasparov. Zij stekten zo ver boven alle anderen uit, dat ze bijna elk toernooi op hun sloffen winnen, en ze kunnen dat ongestraft doen met lagere cijfers dan op grond van hun rating kan worden verwacht. Spelen ze allebei in hetzelfde toernooi en worden ze gedeeld eerste — geen nood, dan geldt de regel voor hun allebei. Al jaren lang houden ze op deze manier kostbare punten in hun zak die ze eigenlijk hadden moeten 'inleveren'.

De subtop profiteert intussen naar hartelust mee. Als Timman, Joesoevov en al die anderen tegen Karpov of Kasparov spelen, schaken ze tegen een opponent met een overgevalueerde rating. En incasseren dus altijd, ongezien de partij-afloop, een leuk Elo-cadeautje. Daarnaast winnen ze ook zelf nog geregeld toernooien met 'te lage' cijfers.

Top-down

Kortom: zoals de 'damespunten' van beneden naar boven doorsijpelen, sijpelen de 'toernooiwinpunten' van Karpov en Kasparov door van boven naar beneden. Het zijn er alleen veel en veel meer.

De vraag is, hoeveel het er zijn. Hoe groot is het effect op de ratings aan de top en met name die van Karpov en Kasparov zelf?

Bezien we eens de toernooiprestaties van Kasparov van het afgelopen jaar. Op 1 juli 1988 stond hij op 2.760 Elopunten. Vervolgens speelde hij drie toernooien, waarvan hij de eerste (in Belfort) won met 11,5 uit 15. Zijn rating steeg daardoor met 12 Elopunten. De andere twee toernooien (het Russische kampioenschap en een toernooi in Reykjavik) won hij eveneens, maar met 'te lage' cijfers (resp. 11,5 en 11 uit 17), waardoor hij eigenlijk 8, respectievelijk 11 Elopunten had moeten inleveren. Dankzij de FIDE-regel mocht hij die punten houden.

Dit voorjaar werd Kasparov samen met Ljubojevitsj gedeeld eerste in het Worldcup-toernooi in Barcelona. Opnieuw met (voor zijn doen) tenvallende cijfers (11 uit 16), hetgeen hem 5 Elopunten had moeten kosten. En bij het open toernooi in het Zweedse Skellftea in augustus was het opnieuw raak: hij werd gedeeld eerste met Karpov, maar scoorde 9,5 in plaats van een 'verwachte' 10,5 uit 15. Opnieuw had dit geen gevolgen voor zijn rating. In de loop van slechts één jaar heeft Kasparov dus maar liefst vier keer

Bobby Fischer

van de regel geprofiteerd, wat voor zijn rating zo'n dertig punten scheelde. Men kan slechts gissen hoeveel 'loze' Elo-punten hij sinds de instelling van de regel acht jaar geleden op deze manier bij elkaar heeft gesprokkeld. Het moeten er vele tientallen zijn. De belachelijke FIDE-regel tast het grondidee van het Elo-systeem — koppeling van ratingsverschillen aan winstverwachtingen — in de wortel aan en het systeem is al jaren lang zo rot als een mispel. Elke vergelijking tussen Kasparovs rating en die van Fischer gaat derhalve volkomen, maar dan ook volkomen mank.

Afdragen

Is er dan helemaal geen manier om Kasparovs prestaties met die van Fischer te vergelijken? Gelukkig wel. De zuiverste manier is, om te berekenen hoever Fischer in 1972 boven zijn tijdgenoten uitstak en Kasparov nu. Fischer behaalde in de periode 1970-1972 in 110 partijen de fenomenale score van 83,5 punten, een score van 75,9% (enkele winstpartijen tegen zwakke meesters buiten beschouwing gelaten). Onder zijn tegenstanders zaten de allergrootsten

van zijn tijd en hij droogde ze stuk voor stuk af (denk aan de matches Fischer-Larsen: 6-0; Fischer-Taimanov: 6-0; Fischer-Petrosjan: 6,5-2,5; Fischer-Spasski: 12,5-7,5).

Fischers gemiddelde tegenstand in die 110 partijen bedroeg 2.579 Elopunten. Een winstpercentage van 75,9% komt volgens de Elo-tabel neer op een ratingverschil van 201 Elopunten. Dat betekent een rating van 2.780 punten, wat goed overeenkomt met Fischers officiële *exitrating* van 2.785.

Nu Kasparov. In zijn laatste 94 partijen (inclusief Tilburg) haalde hij 66 punten, een score van 'slechts' 70,2%. Let wel: hierbij zitten maar drie partijen tegen Karpov, zijn geduchtste concurrent. Kasparovs gemiddelde tegenstand over deze reeks partijen bedroeg 2.608 punten. Het winstpercentage van 70,2 betekent een ratingverschil van 148 Elopunten. Zijn rating is dus geen 2.790, maar 2.608 + 148, afgerond 2.755 Elopunten *ofwel 30 punten minder dan Fischers eindrating*.

En hiermee zijn we er nog niet, want de ratings van Kasparovs tegenstanders zijn waarschijnlijk eveneens door 'top-down' inflatie 'besmet'.

De gemiddelde rating van Kasparovs 94 tegenstanders bedroeg 2.608 punten tegen 2.579 punten van de 110 van Fischer — een verschil van bijna 30 punten. Er is geen enkele reden om aan te nemen dat de subtop van nu 30 punten beter is die van 1972. Veel plausibeler is, dat dit aanzienlijke verschil het rechtstreekse gevolg is van inflatie. Een aanwijzing hiervoor is de sterke groei van het aantal '2.600+' grootmeesters gedurende de laatste tien jaar: in 1979 hadden slechts 12 grootmeesters een Elo-rating van 2.600 of meer, in tien jaar is hun aantal gestegen tot 21. Met andere woorden: het hierboven geconstateerde krachtsverschil van 40 Elo-punten tussen Fischer en Kasparov is nog maar het topje van de ijsberg. Waarschijnlijk bedraagt het

nog aanzienlijk meer. Als ook de subtop een rating van 20, 30 Elo-punten teveel heeft, loopt het verschil op tot 50 à 60 punten.

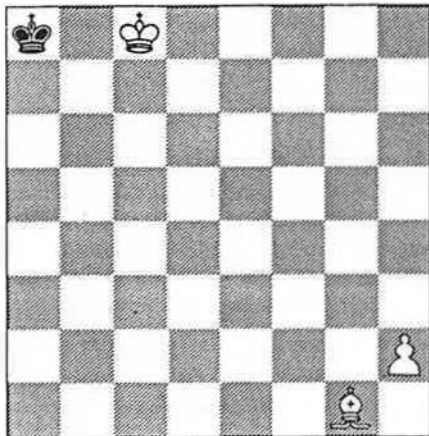
Afblijven

De huidige wereldkampioen heeft met de huidige FIDE-regels en zijn officieuze rating van 2.795 punten absoluut geen reden tot klagen. Toch bestaat hij het om dat nu juist wel te doen. Gert Ligterink meldde vrijdag in zijn toernooiverslag in de *Volkskrant* dat Kasparov er 'behoefte' aan had om 'zijn hart te luchten' over de FIDE, die naar zijn mening 'op onverantwoorde wijze omspringt met het door professor Elo ontworpen ratingsysteem'. Zo, denk je nu als argeloze lezer, is er bij Kasparov ook een lichtje gaan branden? Maar nee. Kasparov vervolgde (let-

terlijk geciteerd door Ligterink, cursivering FE): "Ik zou Fischers record al veel eerder in mijn bezit hebben gehad, als de FIDE niet de krankzinnige regel hanteerde dat de winnaar van een toernooi nooit Elo-punten kan verliezen, maar de winnaar van een match om het wereldkampioenschap wel. Het is toch belachelijk dat de WK-matches met Karpov me in totaal 25 punten hebben gekost. Ze moeten van mijn wereldtitel en mijn Elo-punten afblijven."

Aldus de wereldkampioen. Als de FIDE hem zijn zin geeft, zit hij binnen de kortste keren op 3.000 punten.

Met dank aan dr. K. Dekker en mr. H.A. Jonker, ratingcommissaris en oud-ratingcommissaris van de Koninklijke Nederlandse Schaakbond.

DE RETROGADE

Na het bovenstaande loodzware onderwerp, iets luchtigers.

Voor diegenen die onbekend zijn met het begrip 'retrograde', het volgende. Een dergelijk probleem is geen schaakprobleem maar een reconstructieprobleem.

In dit geval luidt de vraag: zwart heeft als laatste een zet gedaan: welke was dat? Niet zo moeilijk, dunkt me, maar dan komt het echte probleem: wat was de zet van wit die daaraan vooraf ging?

Judit-tjes 9

'n Afgebroken partij is 'n onding. Maar ze komt nu eenmaal voor. Door door-vrochte analyse kun je je winstkansen aanmerkelijk vergroten. Zeker in teamverband mag je dat beslist niet laten liggen.

J. Starreveld.

Afgebroken.

D'een zit laat, tot over-twee met vrienden in het schaakcafé

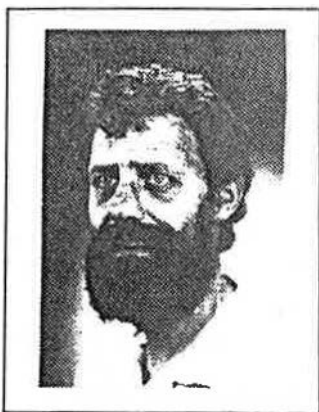
D'ander loopt varianten na; komt tot een juichend: "eu-re-ka"

Op de uitspeeldag zet hij z'n zet en inderdaad, 't is je van het!

D'een staat nu 't huilen na en denkt mismoeidigd: "ho-re-ca"

Sjoerd de Vos houdt nog steeds de verhouding van het oude en nieuwe speltempo in de gaten. de eerste 8 ronden lag die aldus (een plotselinge daling van het nieuwe tempo betekent dat er boven gespeeld wordt):

ronde	nieuw	oud	ronde	nieuw	oud
1.	27	12	5.	21	14
2.	26	15	6.	22	13
3.	24	17	7.	16	17
4.	16	13	8.	26	13

Omdat Caissa zo is afgezaakt dat er bij de opstelling van het tweede team zelfs al aan spelers van mijn niveau wordt gedacht, spoedde ik mij op de eerste dinsdagavond in oktober op de fiets naar het speellokaal, klaar om aan het tiende bord in te vallen als Dirks onverhoopt niet zou komen.

Dat was wel weer even wennen. De laatste drie jaar speelde ik externe competitie voor PSV, de Puttensche SchaakVereniging. Mijn vriendschap met (Caissalid) Rob van Meurs, woonachtig in Putten, en één van de steunpilaren van het eerste achttal van PSV, was de aanleiding voor mijn regelmatige uitstapjes naar de Veluwe. Zo om kwart over zeven stapte ik in Diemen in de auto

om rond acht uur op de plaats van bestemming aan te komen. De wedstrijden begonnen weliswaar om half acht, maar dat deerde mij niet; voor de eerste veertig zetten kreeg men immers liefst twee uur de tijd. Er zat ook wel iets moois in om als gevierde eerstebord-speler de zaal te betreden als ieder ander al in diep gepeins verzonken was, om vervolgens quasi-nonchalant achter het bord plaats te nemen. Hé gelukkig, hij is toch weer gekomen, voelde je de anderen denken. Soms schoot men zelfs gedienschtig toe om mij van koffie te voorzien. Vooral in het eerste jaar, toen ik al mijn partijen won. Nadat ik in de volgende jaren wel eens verloor werd de eerbied wat minder, maar verdwenen is ze nooit.

Ik heb heel wat speellokalen van de Veluwe leren kennen. Zo heb ik plaatsen als Nijkerk, Spakenburg en Bunschoten bezocht. Meestal werd er gespeeld in een zijzaaltje van de kerk³ of in de christelijke lagere school. Vaak speelde in een ander lokaal de plaatselijke damvereniging, en was vaag te horen dat het koor van de plattelandsvrouwen ergens in het gebouw aan het oefenen was. Keurig geklede jonge vrouwen leerden in een ander zaaltje omgaan met naaimachines of computers. Eens kon ik het gebouw pas in nadat ik me door een groep meisjes had geworsteld die handtekeningen tegen abortus verzamelden.

Omdat de leden van PSV aardige mensen waren, en ik meestal won, heb ik de afgelopen jaren met plezier voor die club gespeeld. Maar één ding heb ik altijd vreselijk gevonden, en dat heeft ook uiteindelijk tot mijn breuk met PSV geleid: de terugtocht. Om na twaalf in je ééntje in een auto te rijden over verlaten en soms zeer donkere snelwegen omzoomd met dreigende bomen en duister stuikgewas, terwijl de enige zender die je met de autoradio kunt opvangen een programma van Kees Schilperoort uitzendt, is meer dan een mens kan verdragen. En dan ook nog de hele avond het idee dat je eigenlijk nauwelijks bier mag drinken omdat je nog moet rijden.

Nee, dan is spelen voor Caissa iets heel anders. Op de fiets naar het schaaklokaal. Bier drinken als je er zin in hebt. Niet te laat komen want anders wordt je door Bert meteen uit het team gesodemieterd. Geen teamgenoten die je eerbiedig groeten als je binnenkomt; met een eenvoudige 'hallo Sjoerd' moet ik het doen. Zelf je koffie halen. Geen vrouwenkoor; hoogstens vanuit een belendend gebouw wat reggae-muziek. Geen meisjes tegen abortus, maar jongens die je fiets willen stelen. Geen eerste bord maar reserve. Na afloop met de fiets over de verlaten en soms zeer donkere Middenweg omzoomd met dreigende bomen en duister struikgewas, maar gelukkig zonder autoradio, weer terug naar Diemen.

Dirks kwam nog net op tijd, zodat ik niet mee hoefde te doen. De gevolgen daarvan waren goed merkbaar, want De Raadsheer werd op een verschrikkelijke wijze van het bord geveegd. Blijkt er voor mij als Caissalid toch nog een nuttige rol weggelegd te zijn. Nog vijf jaar reserve staan maar vooral niet meespelen, en Caissa II is kampioen van Nederland. Dat moet ik toch kunnen volhouden.

Prof. Van Hulst doceert

I. De moeilijke weg naar 'de mat'.

Iedere schaker weet dat het juist in een overwegende stelling, wel eens moeilijk is de tegenstander mat te zetten.

Tijdens het Amsterdamse festijn 'Schaken op het Spui' speelde Rob Hartoch simultaan. Tegen één zijner tegenstanders stond hij een dame, een paard en drie pionnen voor. Maar het mat zetten

lukte steeds net niet. Na drie uur volgde arbitrage door Paul van der Sterren, die, glichlachend, natuurlijk geen enkele moeite had met de beslissing.

Commentaar van de verliezer: "Ik heb 't toch maar het langst van allen volgehouden; maar ja, tegen arbitrage kun je toch nooit op"!!

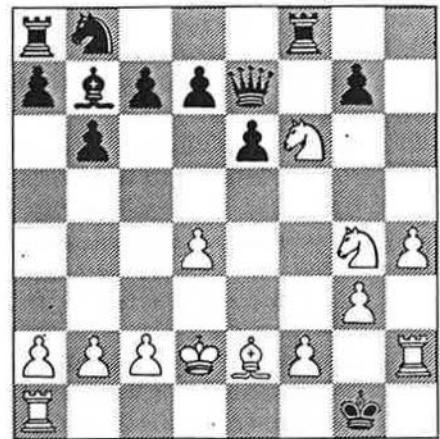
Tussen twee haakjes: Euwe pakte het anders aan; als iemand in een hopeloze verloren stelling toch doorspeelde, gooide hij de stukken door elkaar en zei: "Het is verloren voor u".

1.

Een fraaie weg naar de 'de mat' demonstreer ik u uit een 75 jaar geleden gespeelde partij tussen Eduard Lasker (niet te verwarren met de wereldkampioen Emanuel Lasker), en Sir G.A. Thomas, kampioen van Engeland.

De vraag is: hoe kwam wit van diagram 1 naar diagram 2?

2.

Het ging als volgt: 1. Dxh7+ Kxh7; 2. Pxf6+ h6; 3. Pfg4+ Kg5; 4. h4+ Kf4; 5. g3+ Kf3; 6. Le2+ Kg2; 7. Th2+ Kg1; 8. Kd2 mat (0-0-0).

II. Nog iets over wonderkinderen.

Maakt u zich niet ongerust, want het gaat niet over Judith Polgar. Daar hebt u in de kranten genoeg over gelezen. Alleen wil ik dit nog wel kwijt: de schaakredacteur van Trouw schreef dat dit meisje de toekomstige wereldkampioen is. Een nogal vrijmoedige conclusie, want als een meisje 13 jaar is, zijn er nog legio ontwikkelingen mogelijk. Zelfs is het denkbaar dat ze ineens van het schaken genoeg krijgt en aan totaal andere dingen gaat denken. Misschien zelfs aan de liefde.

In mijn vorige rubriek vroeg ik aandacht voor de op 14-jarige leeftijd naar Amerika uitgeweken Russische jongen Gata Kamsky, samen met zijn vader. Eerst nog enige details. Toen Gata 2 jaar was, gingen zijn ouders scheiden; hij bleef bij zijn vader Rustem Kamsky. Deze hertrouwde met Bella, maar bleef in de Sovjet-Unie achter. Gata zag zijn moeder enkele keren per jaar, maar dat is nu ook definitief voorbij. Vader Kamsky zei, dat ze tot de Islam-belijdende bevolkingsgroep der Tartaren behoorden.

Dat gaf in het nogal cosmopolitische Leningrad niet zoveel problemen, maar wel in Moskou.

Gata speelde mee in een groot Amerikaans toernooi, remiseerde met de grootmeesters Browne, Christiansen, Rohde en Ivanov, won onder andere van Miles, verloor toen van Smyslov en van... Judith Polgar (die toen 12 jaar was), maar versloeg daarna Hulak.
Gata heeft gezworen dat hij in een volgende ontmoeting Judith zou verslaan. We wachten rustig af. En ik houd u op de hoogte.

De 2de Klasse Landelijk in het verschiet.

door p. deken.

Met 'n team-gemiddelde Elo-rating van 2059 bracht Caissa nimmer 'n sterker team in de bondscompetitie.

Deze 2059 schept verwachtingen (en verplichtingen); 'n elo-rating is immers 'n verwachtingscijfer.

Wat mogen we dan verwachten?

Promotie, natuurlijk; hoor ik u al zeggen.

Maar dat is toch iets te simpel gedacht.

De gemiddelde rating van de 3de Kl. L. is ca. 1945.

Zet je daar die 2059 van C 1 naast, dan is de score-verwachting 65,5 % uit 72 bordwedstrijden ($9 \times 8 = 72$) maakt 47 bordpunten.

De 3de Kl. L. is ingesteld in '86 en gaat nu het 4de jaar in.

Afgelopen 3 jaar hebben we 18 afdelingskampioenen gehad. Deze promoveerden op de volgende aantallen wedstrijdpunten:

13 - 1x, 14 - 6x, 15 - 4x, 16 - 5x, 17 - 2x.

Dit geeft 'n gemiddelde van 15 wedstrijdpunten uit 9 wedstrijden, uit 'n maximum van ($9 \times 2 = 18$) 18 wedstr. p.en.

Het gemiddelde aantal bordpunten was daarbij 44,3 uit 72. D. i. 61,5 %.

Slechts in 3 gevallen haalde de afdelingskampioen meer dan de voor Caissa op papier weggelegde 47 bordpunten; n.l.: 55,5 (koningsclub) en 2 x 47,5.

En voor de aardigheid erbij: ook in 3 gevallen had nummer 2 evenveel wedstrijdpunten als nummer 1 - 14/14, 13/13, 16/16; waarop de bordpunten beslisten.

Met de 2059 rating behoort Caissa tot de top 5 van de 240 teams die in de 3de kl. om het kampioenschap strijden dan wel streden.

Promotie-verwachting lijkt me alleszins gerechtvaardigd.

Maar,

teams spelen niet altijd even sterk.

Als ik mag schatten zal de spelkracht van C 1 variëren tussen 2150 en 1970 (rating).

Goed genoeg voor 'n goede plaats.

Stel nu eens C 1 heeft 'n slechte dag - rating prestatie 1970, 'en speelt tegen 'n team rating 1925, dat 'n goede dag heeft - ratingprestatie 2015.

Dan ga je mooi met 3,5 - 4,5 de boot in.

Voorbeeld:

Seizoen '87/'88 - 3de Kl. L. B.

Kampioen: HSG 2 9 - 16 - 44,4 ratingprestatie 2031

tweede : Oud Zuylen 9 - 12 - 47 " 2057

De grap is natuurlijk, dat als 'n sterk team zichzelf overtreft, dat geen extra wedstrijdpunten oplevert. ($2 = 2$ per wedstrijd).

Als je echter 'n keer wat zwakker speelt tegen 'n tegenstander die zichzelf overtreft, dan kost je dat wel wedstrijdpunten.

In het bovengegeven voorbeeld zal Oud Zuylen wel 6 maal de tegenstander hebben ingemaakt en 3 maal verloren met nipt 3,5 - 4,5 om aan die 47 bordpunten te komen.

Kampioen gerekend hebben we ons dus al. Nu moeten er alleen nog 9 teamwedstrijden gespeeld worden.

Voor de spelers wordt dit 72 maal fit achter het bord komen, 300 uur je goed concentreren en je tegenstander in het oog houden en zo'n 3 à 4000 stellingen beoordelen en tot 'n goede zet besluiten.

U kunt daar in ieder geval iets van meebeleven bij de thuiswedstrijden, zaterdags, tussen 1 en 5 uur. De data staan elders in het blad.

Loop 'ns binnen; toeters thuislaten.

RONDEVERSLAG 1 Wintercompetitie 89/90

Royakkers	- Kaar v.n.	: 0 - 1
Nusink A.	- Kampnuijs	: 0 - 1
Nusink M.	- Nielsen	: 0 - 1
Vos S. de	- Ecluse de 1'	: 0 - 1
Bach	- Wildschut	: 0 - 1
Leuw M.	- Deken P.	: 1 - 0
Smit J.	- Köhler	: 0 - 1
Lith	- Kikkert	: 0 - 1
Nieuwenhuis	- Steemers	: 1 - 0
Reiber	- Roos	: 1 - 0
Hofman P.	- Roes	: 1 - 1
Manuri	- Sanderse	: 0 - 1
Uiterwijk	- Oosten v.	: 1 - 1
Osterwald	- Rappard v.	: 1 - 0
Zonjee	- Rune	: 0 - 1
Wijchgel	- Petersma	: 1 - 0
Jonkman	- Schnaper	: Afg.
Hulst v.	- Hoogenboom	: 1 - 0
Kuyper	- Ammers v.	: 1 - 0
Aue	- Hofman H.	: 0 - 1
Vos C. de	- Lie	: 1 - 0
Grimminck	- Leuw E.	: Afg.
Cornelissen W.	- Casparis de	: 0 - 1
Rijke	- Knop	: 0 - 1
Neldig	- Cornelissen H.	: 1 - 1
Bade	- Troost	: Afg.
Heer de	- Oomens	: 1 - 0
Gould	- Tattje	: 1 - 0
Prent (d)	- Gunst v.	: 1 - 0
Starreveld	- Beurs de	: 1 - 0
Barendregt	- Deken A.	: 0 - 1
Mollema	- Dekker	: 1 - 1
Soto	- Klijnkramer	: 0 - 1
Goudzwaard	- Wouters	: 1 - 0
Verstraeten	- Jager de	: 0 - 1
Klaauw v.d.	- Zoelen v.	: 1 - 0
Mooyman	- Potters	: 1 - 0
Paulis	- Bruin de	: 1 - 0

RONDEVERSLAG 2 van 19 september 1989

Kaar v.n.	- Kampnuijs	: 1 - 1
Sterrenburg	- Kuyper	: 1 - 0
Smit D.	- Nusink A.	: 1 - 0
Vos S. de	- Bach	: 0 - 1
Ecluse de 1'	- Nielsen	: 0 - 1
Deken P.	- Neldig	: 1 - 1
Konler	- Leuw M.	: 1 - 0
Mug	- Grimminck	: 1 - 0
Oosten v.	- Zonjee	: Afg.
Rappard v.	- Petersma	: 1 - 1
Rune	- Reiber	: 1 - 0
Jonkman	- Paulis	: 1 - 1
Hoogenboom	- Troost	: 1 - 0
Hofman H.	- Wijchgel	: 1 - 0
Vos C. de	- Royakkers	: 1 - 1
Oranje	- Uiterwijk	: 0 - 1
Leuw E.	- Manuri	: Afg.
Casparis de	- Roes	: Afg.
Knop	- Hofman P.	: Afg.
Cornelissen H.	- Lith	: 0 - 1
Vlug	- Klaauw v.d.	: 1 - 0
Steden v.	- Aue	: 1 - 0
Heer de	- Gould	: 0 - 1
Oomens	- Ligtenein	: 1 - 0
Potters	- Tattje	: 0 - 1
Prent (d)	- Nusink M.	: 0 - 1
Wilde de	- Rijke	: 1 - 0
Starreveld	- Smit J.	: 0 - 1
Beurs de	- Louiszoon	: 0 - 1
Deken A.	- Steemers	: 0 - 1
Konst	- Kalff	: 0 - 1
Dekker	- Cornelissen W.	: 1 - 0
Mollema	- Verlindé	: 1 - 1
Beukering v.	- Soto	: 1 - 0
Goudzwaard	- Bade	: Afg.
Wouters	- Verstraeten	: 1 - 0
Verdonk	- Barendregt	: Afg.
Zoelen v.	- Hemmes	: 1 - 0
Sanderse	- Osterwald	: 1 - 1
Kikkert	- Nieuwenhuis	: 0 - 1
Gunst v.	- Winkels	: Afg.

RONDEVERSLAG 3 WINTER CAISSA VAN 26/9/89

Kampnuijs	- Hofman H.	: Afg.
Nusink A.	- Zonjee	: 0 - 1
Nusink M.	- Hulst v.	: Afg.
Vos S. de	- Tattje	: 1 - 0
Wildschut	- Sterrenburg	: 1 - 1
Bach	- Smit J.	: 1 - 1
Dirks (d)	- Kuyper	: 1 - 0
Leuw M.	- Ecluse de 1'	: 1 - 0
Steeimers	- Lith	: 0 - 1
Nieuwenhuis	- Köhler	: 0 - 1
Reiber	- Jonkman	: 1 - 0
Hofman P.	- Oosten v.	: 1 - 0
Manuri	- Vlug	: 0 - 1
Uiterwijk	- Kikkert	: 1 - 1
Rappard v.	- Oranje	: 1 - 0
Rune	- Kaar v.n.	: 0 - 1
Petersma	- Heer de	: 1 - 0
Schnaper	- Neldig	: 1 - 0
Aue	- Ammers v.	: 0 - 1
Lie	- Wouters	: Afg.
Leuw E.	- Bade	: 1 - 0
Casparis de	- Mug	: Afg.
Knop	- Wijchgel	: 0 - 1
Verlindé	- Starreveld	: 1 - 0
Cornelissen H.	- Mollema	: 0 - 1
Troost	- Grimminck	: 1 - 1
Steden v.	- Deken P.	: 0 - 1
Oomens	- Klijnkramer	: 1 - 0
Gould	- Osterwald	: 0 - 1
Paulis	- Deken A.	: 1 - 0
Louiszoon	- Goudzwaard	: 1 - 0
Beurs de	- Konst	: 0 - 1
Kalff	- Eymael	: 1 - 0
Barendregt	- Jong de H.	: 0 - 1
Dekker	- Wilde de	: 1 - 0
Ligtenein	- Potters	: 0 - 1
Beukering v.	- Balk	: Afg.
Winkels	- Rijke	: 0 - 1
Zoelen v.	- Roos	: 0 - 1
Smit J.	- Verstraeten	: 1 - 1
Klaauw v.d.	- Verdonk	: 0 - 1
Sanderse	- Smit D.	: 0 - 1
Gunst v.	- Cornelissen W.	: 0 - 1

RONDEVERSLAG 4 van dinsdag 3 oktober 1989

Ecluse de 1'	- Rappard v.	: 1 - 1
Deken P.	- Hulst v.	: 0 - 1
Konler	- Smit D.	: 0 - 1
Steeimers	- Knop	: 0 - 1
Lith	- Rune	: 1 - 0
Reiber	- Hofman P.	: 0 - 1
Mug	- Leuw E.	: 1 - 0
Oosten v.	- Verlindé	: 1 - 0
Uiterwijk	- Wildschut	: 0 - 1
Osterwald	- Sterrenburg	: 1 - 1
Zonjee	- Dekker	: 1 - 0
Schnaper	- Paulis	: 1 - 0
Amers v.	- Steden v.	: 1 - 0
Kuyper	- Mollema	: 0 - 1
Hofman H.	- Casparis de	: 1 - 0
Lie	- Cornelissen W.	: 0 - 1
Roos	- Prent (d)	: 0 - 1
Cornelissen W.	- Wilde de	: 1 - 0
Bade	- Oranje	: 0 - 1
Troost	- Rijke	: 1 - 0
Vlug	- Vos S. de	: 0 - 1
Potters	- Deken A.	: 1 - 0
Kalff	- Jonkman	: 0 - 1
Barendregt	- Aue	: 1 - 0
Eymael	- Winkels	: 0 - 1
Batenburg v.	- Beurs de	: 1 - 0
Verstraeten	- Bland	: 0 - 1
Tattje	- Starreveld	: 1 - 0
Kikkert	- Smit J.	: 1 - 1

RONDEVERSLAG 5 VAN 10 OKTOBER 1989

Kaar v.h.	- Kohler	: 0 - 1
Kamphuijs	- Dirks (d)	: 1 - 1
Nielen	- Wildschut	: Afg.
Deken P.	- Nusink M.	: 0 - 1
Roes	- Paulis	: 0 - 1
Hofman P.	- Lith	: 0 - 1
Oosten v.	- Reiber	: Afg.
Rappard v.	- Vos S.de	: 1 - 1
Balk	- Heer de	: 1 - 0
Osterwald	- Hulst v.	: Afg.
Rune	- Uiterwijk	: 0 - 1
Zonjee	- Petersma	: Afg.
Wijngel	- Schnaper	: Afg.
Ammers v.	- Casparis de	: 1 - 0
Kuyper	- Nusink A.	: 0 - 1
Roos	- Konst	: 1 - 0
Grimminck	- Barendregt	: 0 - 1
Leuw E.	- Prent (d)	: Afg.
Cornelissen W.	- Gould	: 1 - 1
Knop	- Bach	: 1 - 1
Neidig	- Potters	: 1 - 0
Jong de H.	- Starreveld	: 0 - 1
Meurs v. (d)	- Steden v.	: 1 - 1
Troost	- Wilde de	: 1 - 0
Vlug	- Vos C. de	: Afg.
Gijsoers	- Wouters	: Afg.
Louisoorn	- Steemers	: 1 - 0
Dekker	- Hoogenboom	: 1 - 1
Mollema	- Ecluse de l'	: 0 - 1
Klijnkramer	- Gunst v.	: 1 - 0
Verstraeten	- Soto	: 0 - 1
Zoelen v.	- Batenburg v.	: 1 - 1
Sanderse	- Sterrenburg	: 0 - 1
Kikkert	- Leijen (d)	: 1 - 0
Deken A.	- Goudzwaard	: 1 - 0

RONDEVERSLAG 6 VAN 17 OKTOBER 1989

Sterrenburg	- Smit D.	: 1 - 1
Kamphuijs	- Osterwald	: 1 - 1
Nusink A.	- Leuw E.	: 1 - 0
Nielen	- Kaar v.h.	: 0 - 1
Ecluse de l'	- Mug	: 1 - 1
Wildschut	- Hofman H.	: 1 - 0
Leijen (d)	- Reiber	: 1 - 0
Smit J.	- Rappard v.	: 0 - 1
Steemers	- Ruhe	: 1 - 0
Lith	- Köhler	: 0 - 1
Hofman P.	- Kikkert	: 1 - 1
Petersma	- Nusink M.	: 1 - 0
Schaper	- Uiterwijk	: 1 - 0
Ammers v.	- Bach	: 1 - 0
Oranje	- Oosten v.	: 0 - 1
Roos	- Woestijne v.d.	: 0 - 1
Casparis de	- Vos C. de	: 1 - 0
Knop	- Zonjee	: 1 - 0
Verlinde	- Deken A.	: 1 - 0
Rijke	- Verdonk	: 0 - 1
Cornelissen H.	- Barendregt	: 1 - 1
Gould	- Louisoorn	: 1 - 0
Paulis	- Vos S.de	: 1 - 1
Potters	- Steden v.	: 1 - 0
Prent (d)	- Vlug	: 1 - 1
Wilde de	- Gunst v.	: 1 - 0
Beurs de	- Swirc	: 0 - 1
Köns	- Kuyper	: Afg.
Dekker	- Troost	: 1 - 0
Goudzwaard	- Klaw v.d.	: 1 - 1
Winkels	- Cornelissen W.	: 1 - 1
Wouters	- Soto	: 1 - 1
Zoelen v.	- Aue	: 0 - 1
Neidig	- Ligteringen	: 1 - 0
Jong de H.	- Hoogenboom	: 0 - 1

RONDEVERSLAG 7 VAN 25 OKTOBER 1989

Kaar v.h.	- Sanderse	: 1 - 0
Sterrenburg	- Petersma	: Afg.
Nusink M.	- Neidig	: 1 - 0
Bach	- Oranje	: 1 - 0
Kohler	- Wildschut	: 1 - 0
Smit J.	- Nusink A.	: 0 - 1
Reiber	- Potters	: 1 - 0
Mug	- Leuw M.	: Afg.
Hofman P.	- Kamphuijs	: 0 - 1
Manuri	- Rijke	: 1 - 0
Oosten v.	- Ecluse de l'	: 0 - 1
Uiterwijk	- Wijngel	: 1 - 1
Rappard v.	- Dirks (d)	: 1 - 1
Schnaper	- Knop	: 1 - 1
Hulst v.	- Litn	: 0 - 1
Troost	- Mollema	: 0 - 1
Michel	- Verstraeten	: 1 - 1
Gijsoers	- Zoelen v.	: 0 - 1
Louisoorn	- Zonjee	: 0 - 1
Wilde de	- Roes	: 0 - 1
Starreveld	- Steden v.	: 1 - 0
Deken A.	- Wouters	: 1 - 0
Klijnkramer	- Barendregt	: 0 - 1
Eymael	- Jong de H.	: 0 - 1
Batenburg v.	- Balk	: 0 - 1
Verdonk	- Vos S.de	: 0 - 1
Klaw v.d.	- Konst	: 0 - 1
Bland	- Aue	: 0 - 1
Tattje	- Vlug	: 0 - 1
Gunst v.	- Deken P.	: 0 - 1
Woestijne v.d.	- Gould	: 1 - 0
Ligteringen	- Cornelissen W.	: 0 - 1
Swirc	- Moeskotte	: 1 - 0

RONDEVERSLAG 8 VAN 31 OKTOBER 1989

Sterrenburg	- Schaper	: 1 - 1
Nusink A.	- Ruhe	: 1 - 0
Wildschut	- Paulis	: 1 - 0
Leuw M.	- Leijen (d)	: 1 - 1
Köhler	- Royakkers	: 1 - 1
Lith	- Kamphuijs	: 1 - 1
Nieuwenhuis	- Knop	: Afg.
Reiber	- Casparis de	: 1 - 0
Osterwald	- Dekker	: 0 - 1
Zonjee	- Bach	: 1 - 0
Petersma	- Roos	: Afg.
Wijngel	- Hofman P.	: 0 - 1
Hulst v.	- Ecluse de l'	: Afg.
Hoogenboom	- Nusink M.	: 0 - 1
Kuyper	- Jong de H.	: 1 - 0
Aue	- Tattje	: 1 - 1
Oranje	- Smit J.	: 0 - 1
Grimminck	- Verstraeten	: 0 - 1
Leuw E.	- Roes	: 0 - 1
Cornelissen W.	- Mollema	: 1 - 0
Rijke	- Zoelen v.	: 1 - 0
Neidig	- Oomens	: 0 - 1
Heer de	- Klaw v.d.	: 1 - 0
Michel	- Beurs de	: 1 - 0
Potters	- Troost	: 0 - 1
Prent (d)	- Oosten v.	: 0 - 1
Louisoorn	- Manuri	: 1 - 1
Wilde de	- Soto	: 1 - 0
Deken A.	- Cornelissen H.	: 0 - 1
Köns	- Swirc	: Afg.
Barendregt	- Gould	: 1 - 1
Klijnkramer	- Starreveld	: 1 - 1
Wouters	- Gunst v.	: 1 - 0
Batenburg v.	- Bland	: 1 - 0
Verdonk	- Vlug	: 0 - 1
Sanderse	- Rappard v.	: 1 - 1
Kikkert	- Kaar v.h.	: 0 - 1
Vos S.de	- Hofman H.	: 0 - 1
Woestijne v.d.	- Dirks (d)	: Afg.

Stand na de Be Ronde van 31-10-1989

Nr.	Sys	Naam	WC	Punten	Nr.	Sys	Naam	WC	Punten
1	17	:Köhler	220	1398	62	78	:Louiszoon	159	528
2	1	:Kaar v.h.	219	1223	63	130	:Ligteringen	158	526
3	5	:Kamphuijs	218	1168	64	90	:Klijnkramer	157	505
4	20	:Lith	217	1106	65	80	:Starreveld	156	502
5	11	:Wildschut	216	1084	66	52	:Leuw E.	155	480
6	4	:Smit D.	215	1013	67	79	:Wilde de	154	465
7	34	:Petersma	214	1005	68	123	:Tattje	153	444
8	125	:Kikkert	213	988	69	62	:Meurs v. (d)	152	441
9	3	:Sterrenburg	212	982	70	57	:Rijke	151	436
10	44	:Hofman H.	211	979	71	47	:Vos C. de	150	436
11	38	:Schaper	210	975	72	48	:Oranje	149	433
12	49	:Roos	209	972	73	112	:Swirc	148	428
13	2	:Royakkers	208	960	74	42	:Kuyper	147	427
14	7	:Nielen	207	935	75	74	:Potters	146	416
15	86	:Dekker	206	929	76	82	:Deken A.	145	409
16	21	:Nieuwenhuis	205	913	77	19	:Steeners	144	407
17	16	:Leuw M.	204	912	78	43	:Aue	143	407
18	22	:Reiber	203	897	79	100	:Wouters	142	401
19	55	:Knop	202	893	80	71	:Daalen v. (d)	141	394
20	39	:Hulst v.	201	890	81	56	:Verlinde	140	374
21	25	:Hofman P.	200	885	82	68	:Heer de	139	366
22	124	:Sanderse	199	872	83	101	:Batenburg v.	138	343
23	129	:Woestijne v.d.	198	868	84	93	:Beukering v.	137	334
24	15	:Dirks (d)	197	866	85	111	:Jong de J. (d)	136	331
25	73	:Paulis	196	858	86	61	:Jong de H.	135	328
26	8	:Nusink M.	195	846	87	67	:Steden v.	134	326
27	10	:Ecluse de l'	194	841	88	94	:Goudzwaard	133	317
28	29	:Rappard v.	193	836	89	63	:Bade	132	314
29	30	:Balk	192	835	90	92	:Soto	131	307
30	53	:Cornelissen W.	191	828	91	107	:Zoelen v.	130	294
31	31	:Osterwald	190	819	92	126	:Gunst v.	129	271
32	14	:Leijen (d)	189	809	93	103	:Verstraeten	128	267
33	33	:Zonjee	188	801	94	117	:Klaauw v.d.	127	256
34	6	:Nusink A.	187	800	95	83	:Kalff	126	250
35	28	:Uiterwijk	186	740	96	122	:Moekotte	125	250
36	66	:Vlug	185	720	97	98	:Eymael	124	243
37	128	:Vos S.de	184	719	98	51	:Grimminck	123	216
38	54	:Casparis de	183	711	99	102	:Jager de	122	213
39	69	:Oomens	182	710	100	121	:Bland	121	205
40	27	:Oosten v.	181	701	101	88	:Ligtenstein	120	201
41	72	:Gould	180	688	102	70	:Michel	119	172
42	24	:Mug	179	685	103	104	:Hemmes	118	151
43	41	:Ammers v.	178	682	104	75	:Gijssbers	117	129
44	36	:Wijchgel	177	676	105	127	:Bruin de	116	108
45	85	:Barendregt	176	670	106	45	:Lie	115	47
46	97	:Winkels	175	668	107	113	:Gauw	114	36
47	40	:Hoogenboom	174	666	108	115	:Kamp v.d.	113	33
48	23	:Roes	173	657	109	81	:Beurs de	112	33
49	87	:Mollema	172	633	110	89	:Veenstra	111	0
50	64	:Troost	171	610	111	96	:Bartman	110	0
51	32	:Ruhe	170	608	112	108	:Janssen	109	0
52	12	:Bach	169	607	113	114	:Jonasse	108	0
53	18	:Smit J.	168	602	114	116	:Ben Ali	107	0
54	13	:Deken P.	167	569	115	95	:Thomése	106	0
55	105	:Verdonk	166	556	116	118	:Bierbrouwer	105	0
56	37	:Jonkman	165	553	117	119	:Vreeze de	104	0
57	60	:Cornelissen H.	164	551	118	58	:Welner	103	0
58	84	:Könst	163	546	119	65	:Lindeboom	102	0
59	59	:Neidig	162	545	120	106	:Vervoort	101	0
60	77	:Prent (d)	161	534	121	110	:Barvelink	100	0
61	26	:Manuri	160	529	122	50	:Deken W.	99	0

Commentaar op de stand, of:

HET STENEN SCHAAKSPEL

"Een vreemde stad," zei mijn broer. "Ik zie geen lichten, ik hoor geen enkel geluid en ik ruik ook geen houtvuren."

Muieldierpadafwaarts keken we naar de verzameling huizen die haast onmerkbaar verdween in een schaduwrijke vernauwing van het bergmassief, waarin de DAF het had begeven. In de afghaanse schemer leek het GO-paradijs van Japan verder weg dan ooit.

"Ik hoor zelfs geen vogels," had ik nog toe willen voegen, maar door een plots en luid geritsel in de struiken ontsnapte slechts een verwilderd gekuch aan mijn keel.

"Ik ben blij dat hier een huis staat," kraste mijn broer, waarna we in versnelde pas op het uitnodigende lamplicht afliepen. Nog voordat we hadden kunnen kloppen zwaaide de deur naar binnen. Zoetgetinte geuren en fonkelende zwarte ogen lachten ons toe. Met bekoorlijke armbewegingen gebaarde een nog jonge bergbewoonster ons gastvrij binnen.

"Daf, Bougies, Japan," trachtte mijn broer zijn aanwezigheid te verklaren. Onze gastvrouw knikte beleefd dat ze het had begrepen, om vervolgens met weer ontspannen lach op de koperen lampen achter haar rug te wijzen.

Verrast bemerkte ik daar nog een aanwezige. In een hoek van de ruimte die over al de wanden was behangen met vuistdikke tapijten zat een man in wollen gewaad gehurkt achter een lagetafel. Zijn kaak en de jukbeenderen wezen op een bewoner uit het noorden, vermoedelijk uit Badakshan. In voorbije jaren was hij ongetwijfeld een van die stoere bezitters geweest van een onverzettelijk verstand in een door bergwinden gehard lichaam, maar thans hurkte daar een ellendig wrak met een vermoeid gelaat die uitgebluste ogen omlijstte, hoewel ik dichterbij gekomen geen rimpels zag die op gevorderde ouderdom duiden.

De man toonde geen speciale interesse toen we tegenover hem plaats namen en verhardde in een doffe blik op wat zich op het tafelblad bevond - en dit verdiende diens apathie allerminst! Een griezelig fraai schaakspel met de stukken uit marmer en bazalt op een bord van wat naar ik geloof barnsteen en parelmoer moet zijn geweest. Onthutst over zoveel schoonheid uitten we wat onduidelijkheden. De heldere zwarte ogen was ons enthousiasme niet ontgaan en de jonge vrouw richtte zich tot mijn broer, die nu eenmaal een meer volwassen indruk weet te creëren.

"Wil je misschien spelen tegen Mazar?"

Zodra ze de vraag had gesteld kwam bij Mazar blijkbaar een oude herinnering naar boven want hij verplaatste zijn aandacht naar mijn broer en in de seconde van hoop die toen in zijn ogen had gevonkt had ik de trotse man herkend die hij behoorde te zijn.

"Wanneer je wint is het spel van jou," zei ze op haast kinderlijke toon, maar ik meende toch wat sluwe trekken rondom haar lippen te hebben gezien. Mijn broer zag inmiddels alleen het schaakspel en plukte nerveus aan zijn baard.

"En als ik verlies?" vroeg hij slim.

Even leek de mooie bergbewoonster geërgerd, maar ze herstelde zich snel en besteedde niet meer dan een oogdwaling aan de taxatie van onze bezittingen.

"Dan wil ik je horloge." Haar stem had werkelijk begerig geklonken. Mijn broer durfde me nauwelijks aan te kijken. Deze gracieuze omhulling bezat klaarblijkelijk de verstandelijke vermogens van een bosegel en kende ze noch de waarde van het stenen schaakspel, noch die van het digitale Hema-uurwerk. Er was natuurlijk nog een andere mogelijkheid, maar onze hebzucht was te groot en we hielden het op de onnozelheid die er nu eenmaal heerst in afgelegen gebieden. Mijn broer speelde de partij van zijn leven: secuur, scherp wanneer het kon en in ongeëvenaarde concentratie. De eerste zettenreeks was Mazar beslist niet de mindere van mijn broer, maar direkt na de opening slopen er vreemde onnauwkeurigheden in zijn spel en een verbeterd grimas domineerde zijn gelaatsuitdrukking. Merkwaardig genoeg leek een gelukkige gloed in zijn blik toe te nemen naarmate hij beroerder kwam te staan en nadat hij een marmeren toren had verspeeld scheen hij nog slechts met de grootste moeite een vreugdekreet te kunnen onderdrukken. De zwartogige schoonheid leek in een gelijksoortige extase te verkeren over het verloop van de partij en plotseling begreep ik de hele bizarre bedoeling. "Je moet verliezen! Geef het op!" wist ik met dichtgesnoerde keel mijn broer nog toe te gillen, maar hij luisterde niet en in een snel uitgevoerde combinatie zette hij zijn tegenstander triomfantelijk mat op de onderste rij. Mazar rees omhoog met een wolfachtig gehuil. "Vrij! Ik ben weer vrij!" krijste hij en dansend en springend van geluk snelde hij het huis uit.

De echo's van zijn gejoel galmden nog altijd tussen de bergwanden toen ik veel later pas met een nieuwe bougie op zoek ging naar de DAF. Mijn broer beseftte toen nog steeds niet wat er eigenlijk was gebeurd.

Enige jaren later heb ik de reis opnieuw kunnen maken, onderweg een lifter die schaken kon opgepikt en hem met een smoes (autopech) achter het stenen schaakspel weten te krijgen. Met mijn broer ben ik weer teruggereden, maar schaken, nee, dat doet hij niet meer.

Nietschakendeschakers ontmoeten we ook bij Caïssa. De diverse redenen voor dit verschijnsel zijn niet minder belangwekkend dan die van mijn broer, maar de gevolgen zijn dat evenmin: een naargeestige notitie in het onderste dozijn van De Lijst.

Het leger van Nieuwkomers maakt hierboven pas kennis met de schimmige werkelijkheid van een caissacompetitie.

Rondom de ~~er~~plaats 100 vangt een buffer van jong elan en wilde moed (frits michel en mark ligtenstein) de trillende debutanten op en drukt ze met de neus op de feiten.

Mocht je er in geslaagd zijn deze grillige slopers eronder te hebben gekregen dan stuit je toch al snel op de accuratesse van een michel grimminck, johanna eymal of luc verstraeten.

Nog nauwelijks hersteld van je 'narrow escape' wordt je een week later aan de tand gevoeld door ruim ervaren klasbakken als jan bade of henk van steden. Zelfs een dolende subtopper blijft je niet bespaard (erik verlinde, stefan steemers) en zij blijken dan slechts de voorbode van een nog veelgroter verschrikking: een verstikkend moeras van gelouterde en vastberaden middenvelders waar geen einde aan lijkt te komen. De Nieuwkomer zit inmiddels als een zielig hoopje mens in het bijzaaltje en wenste dat hij (of zij) nooit die contributie had overgemaakt.

Natuurlijk kun je als debutant heel uitgekookt in het midden van De Lijst van start gaan, maar daar huizen weer heel andere gevaren: teruggeslagen subtoppers, loerend op eerherstel (paul deken, jan smit, andré bach), en dan zit je tot over je oren in een

broeierige soep van wilskrachtige Lijstbestormers, lepe 'oldtimers' (barendregt) en onstuimig jong bloed (elwin osterwald, diederik van rappard, vd woestijne).

Even uitblazen is er niet bij, want vanaf de geroutineerde streken van johan van hulst wil men alleen nog maar hogerop en wordt een percentage van 60% maar magertjes bevonden.

In deze bloederige slachterij die de kop van De Lijst nu eenmaal huisvest toch een paar opvallende gezichten: reiber (nieuw en intelligent gestart), martin nieuwenhuis (handhaaft zich spelenderwijs), geert dekker (een tweede lente), henk hofman (op gronings niveau), kikkert (waar nog veel meer in het vat lijkt te zitten) en erit petersma (toch een poosje daar niet gezien).

Uitsluitend troonpretendenten en kroonprinsen sluiten De Lijst, en dan is het bijzonder plezierig daartussen een monster (rik lith), een wurger (rob wildschut) en een nagelkraker (donald kamphuys) te herkennen. Dat een reus (daan smit) in dit gezelschap niet misstaat spreekt voor zich.

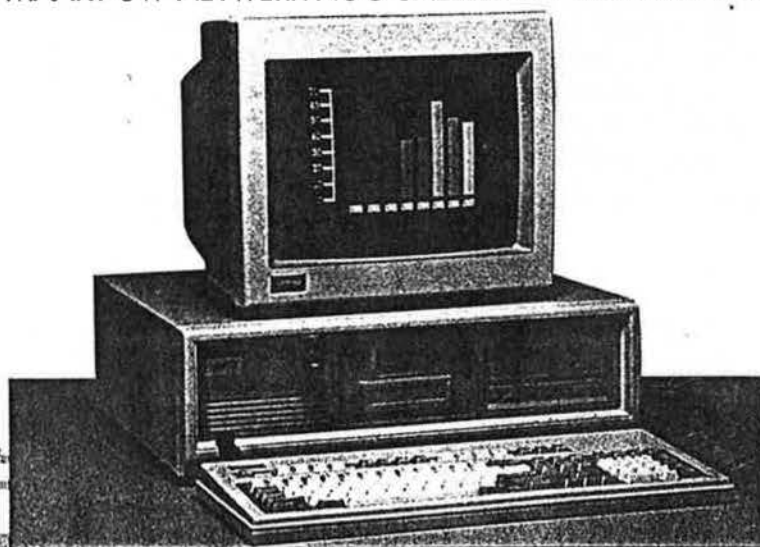
Uiterlijk onbewogen leidt 'gentleman'-kampioen Robbert vh Kaar het hele spul in de achtervolging op huidig topfavoriet aran köhler.

De weg is nog lang, ik weet het (nog 22 rondes), en ik wil natuurlijk niemand het onbehaaglijke gevoel geven opgejaagd te worden, maar het gat van 175 punten lijkt mij toch al aanzienlijk!

Kom op, Guido!

U N I E K E AANBIEDING VOOR WIE DIRECT GOED WIL AUTOMATISEREN! DE REVOLUTIONAIRE COMPAQ 386 MAAKT UW NETWERK NOG SNELLER EN VOORDEELIGER.

DE COMPAQ 386, EEN MINICOMPUTER IN HET HART VAN UW NETWERK

Een jarenlange expertise in computer-netwerken maakt het ons nu mogelijk u een direct operationeel, razendsnel, computer-netwerk aan te bieden. Centraal daarin staat de befaamde 32-bits minicomputer van Compaq die voor een gigantische tempooversnelling zorgt. Vanaf f 20.000,- kunt u nu over een eigen multi-usersysteem "onder Novell" beschikken. Wij installeren zelf (dus niet via derden) en ons opleidingsinstituut begeleidt uw medewerkers. **Wilt u meer informatie? Bel dan 030-349411 of stuur bijgaande antwoordkaart in.**

Hoofdkantoor
St. Jacobsstraat 8, 3511 BS Utrecht
Showrooms
Weesperstraat 103, 1018 VN Amsterdam
St. Jacobsstraat 8, 3511 BS Utrecht

ADVIES GROEP

JANUARI
☐ Ik wil direct goed automatiseren.
☐ Zend mij vrijblijvend netwerk-informatie.
☐ Bel ons voor een vrijblijvende afspraak.

Naam: _____

T.a.: _____

Adres: _____

Plaats: _____

Postcode: _____

Telefoon: _____

Aan de VV-(advies)GROEP, antwoordnr. 9142, 3500 ZA Utrecht.